

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET PERSOONLIJK BEZIT IN HET OCTROOIRECHT

Bij vonnis dd. 29 december 1961 van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Dendermonde (1), en arrest dd. 19 oktober 1964 van het Hof van Beroep te Gent (2), werd waarschijnlijk voor de eerste maal in de Belgische jurisprudentie, uitspraak gedaan over *het persoonlijk bezit in het octrooirecht*.

Tegen het arrest van het Hof van Beroep te Gent werd een verhaal in cassatie ingediend, dat evenwel bij arrest van 4 maart 1966 werd afgewezen.

De behandelde vraag stelt zich als volgt: in het Belgisch recht wordt bescherming toegekend aan die uitvinding, waarvoor het eerst een octrooi werd aangevraagd.

Het kan nochtans voorkomen dat een ander uitvinder reeds vroeger dezelfde ontdekking heeft gedaan, doch naliel hiervoor een octrooi aan te vragen. Hij heeft evenmin zijn uitvinding uitgebaat op commerciële wijze, noch is hierover enige publicatie gebeurd.

Is de vroegere uitvinder, vanaf het ogenblik dat de latere octrooihouder de aanvraag heeft gedaan, gehouden het octrooi te eerbiedigen zoals elke derde, of kan hij zijn uitvinding, die hij persoonlijk bezat, niettemin uitbaten, en desgevallend in welke omvang?

Het is de vraag naar de rechtsbescherming van de vroegere uitvinder tegenover de latere octrooihouder.

I. Belgisch en Frans recht.

A. Franse rechtsleer en rechtspraak

De Franse rechtsleer en rechtspraak hebben — buiten elke wettekst om — de regeling van het eerder persoonlijk bezit (« possession personnelle antérieure ») ontworpen, waarbij dit eerder bezit het recht geeft op verdere toepassing en een exceptie oplevert tegen een actie wegens inbreuk op het latere octrooi.

1. Voorwaarden.

a) De *identiteit* van het voorwerp van het eerder persoonlijk bezit met het voorwerp van het octrooi moet op onbetwistbare wijze bewezen zijn. (3)

b) Het *bezit* van de uitvinding moet zeker zijn en ondubbelzinnig vaststaan (4).

Het volstaat niet dat de zogenaamde eerdere uitvinder zich met de toepasselijke principes en gelijkaardige

middelen heeft bezig gehouden, die het voorwerp vormen van het octrooi (5).

Er kan evenmin van eerder persoonlijk gebruik sprake zijn zo niet bewezen is dat de uitvinding compleet en bedrijfsklaar was, doch nog in het proevenstadium verkeerde (6).

Anderzijds is het niet vereist dat de uitvinding reeds vervaardigd of toegepast werd; — het volstaat dat de kennis van de uitvinding zodanig is dat tot de uitvoering of vervaardiging ervan onmiddellijk zou kunnen worden overgegaan (7).

Het recht van de vruchtgebruiker bestaat, ook al is er geen fabricatie of gebruik geweest (8).

Roubier vereist nochtans dat uit het feitelijk bezit duidelijk de bedoeling blijkt de uitvinding te willen exploiteren (9).

Dat het bezit niet openbaar mag zijn, is vanzelfsprekend, daar dit geen *persoonlijk* bezit meer zou uitmaken, doch een openbare exploitatie waaruit de nietigheid van het octrooi volgt.

c) Dit persoonlijk bezit moet de datum van het proces-verbaal van het indienen van de aanvraag tot het octrooi *voorafgaan*.

Voor de eerste maal in de Franse rechtsleer houdt J. M. Mousseron, in zijn werk « Le droit du brevet d'invention », 1961, nr. 163, p. 192, nota 1, voor dat dit persoonlijk bezit onwerkzaam is tijdens de wettelijke periodes van prioriteit, voorzien door de Unie-overeenkomst van 1883. De conferentie van Londen van 1934 heeft inderdaad de zinsnede « sous réserve des droits des tiers » opgeheven in art. 4 van de Unie-overeenkomst, dat bepaalt:

« Celui qui aura régulièrement fait le dépôt d'une demande de brevet d'invention ou d'un modèle d'utilité dans l'un des pays contractants ou son ayant cause jouira pour effectuer le dépôt dans les autres pays, sous réserve des droits des tiers, d'un droit de priorité pendant les délais déterminés ci-après. »

d) Dit eerder persoonlijk bezit moet op *rechtmatige* wijze verkregen zijn. Het mag niet op oneerlijke wijze of te kwader trouw ontleend zijn aan de latere octrooihouder vóór diens aanvraag (10).

e) Dient dit bezit verworven te zijn *binnen het land zelf*, of kan een bezit, verworven in het buitenland eveneens opgeworpen worden?

In de Franse rechtsleer werd deze vraag voor het eerst gesteld door M. A. Casalongo, « *Traité théorique et pratique des brevets d'invention* », 1949, II, nr. 973 en V., en bevestigend beantwoord in de zin dat ook buitenlands bezit een exceptie oplevert op grond van de overweging dat ook de nietigheid van een Frans octrooi volgt uit een openbare exploitatie of een publicatie van de uitvinding in het buitenland. Deze auteur maakt nochtans het voorbehoud dat het eerder persoonlijk bezit, verworven in een land dat hieraan geen rechtsbescherming verleent, evenmin in Frankrijk kan worden opgeworpen.

Roubier verwerpt deze stelling uit hoofde van de beschouwing dat de Franse wet, die geen rechten erkent uit een buitenlands octrooi, a fortiori geen rechtsverwerving uit persoonlijk bezit kan aanvaarden (11).

Volgens deze auteur kan men geen argumentatie halen uit het feit dat de nietigheid van een Frans octrooi volgt uit buitenlandse exploitatie of publicatie.

Er dient inderdaad volgens deze auteur een essentieel onderscheid gemaakt tussen de negatieve werking van buitenlandse exploitatie en publicatie die de nietigheid van het Frans octrooi meebrengt, en de positieve betekenis van de erkenning van een recht uit persoonlijk bezit.

Welnu, hoe zou het Frans recht een buitenlands persoonlijk bezit kunnen erkennen wanneer het zelfs geen rechten erkent uit een buitenlands octrooi.

2. Gevolgen.

a) Rechtsbescherming.

Het recht van de eerdere persoonlijke bezitter vormt een beperking van het uitsluitend recht van de octrooihouder. Tegenover hem is het octrooi met relatieve nietigheid aangetast.

Vooreerst verschafte het eerder persoonlijk bezit derhalve aan de uitvinder een exceptie die hem beveiligde tegen een vordering uit hoofde van namaking (12).

Kan de eerdere persoonlijke bezitter ook *handhaving* van zijn recht vragen? Kan hij zijn persoonlijk bezit alleen als verweer laten gelden, of kan hij ook zelf het initiatief nemen en de bekrachtiging van zijn bezit in rechte vragen?

Deze vraag schijnt in de Franse rechtsleer en rechtspraak noch gesteld noch opgelost te zijn.

b) Inhoud van het recht.

Strekt de bescherming van het eerder persoonlijk bezit zich uit binnen de perken zoals het oorspronkelijk werd uitgeoefend, of kan de uitvinding vrij worden uitgebaat?

Over deze vraag is de rechtsleer het niet eens.

Een deel van de rechtsleer houdt voor dat de uitvinder slechts het recht heeft zijn uitvinding uit te baten op de wijze, zoals hij dit voorheen heeft gedaan, zonder dit recht te kunnen cederen (13).

In deze opvatting zou de cessie derhalve niet mogelijk zijn.

Overwegend is de stelling van de rechtsleer nochtans dat de uitvinder zijn uitvinding op onbeperkte wijze mag uitbaten in het kader van zijn bedrijf. Hij mag zijn rechten eveneens cederen wanneer hij ofwel persoonlijk verbonden blijft met de uitbating zoals in het geval van een inbreng in vennootschap, of wanneer hij tevens zijn bedrijf aan een derde cedeert (14).

De rechtsleer is het er over eens dat dit recht niet zelfstandig kan verkocht worden aan derden, daar dit de rechten van de octrooihouder zou aantasten.

B. Belgisch recht

De Belgische *rechtsleer* heeft op dit punt weinig oorspronkelijk werk geleverd, doch zich beperkt tot aansluiting bij de Franse rechtsleer, terwijl anderzijds geen Belgische *rechtspraak* op dit punt voorhanden is, behalve de hoger vernoemde uitspraken van de Rechtbank van Dendermonde dd. 29 december 1961 en van het Hof van Beroep te Gent op 19 oktober 1964.

De *rechtsleer* zoekt een wettelijke basis voor regeling van het eerder persoonlijk bezit in art. 2 van de wet van 24 mei 1854, dat bepaalt:

« La concession des brevets se fera sans examen » préalable, aux risques et périls des demandeurs, sans » garantie soit de la réalité, soit de la nouveauté ou » du mérite de l'invention, soit de l'exactitude de la » description, et sans préjudice des droits des tiers. »

Volgens de rechtbank van Dendermonde zouden « deze beginselen klaarblijkelijk hun oorsprong vinden in het algemeen aanvaard principe dat een uitvinding nieuw moet zijn, nieuwigheid die niet bestaat ten aanzien van een derde die de uitvinding vroeger bezat. »

1. Voorwaarden.

a) Wat de *identiteit* der uitvinding betreft, sluit de Belgische rechtsleer zich zonder meer bij de Franse aan. Evenzo dient de verwerving van het bezit te *goeder trouw geschied* te zijn (15).

b) In de Belgische rechtsleer wordt van het eerder persoonlijk bezit eveneens vereist dat het *zeker is en ondubbelzinnig*, hoewel het volstaat dat de kennis zodanig is dat de exploitatie dadelijk een aanvang kan nemen.

Hier dient nochtans een essentieel onderscheid gemaakt te worden met het vereiste in de Franse rechtsleer.

Volgens art. 24 a van de Belgische octrooiwet van 24 mei 1854, levert iedere toepassing van de uitvinding, binnen het koninkrijk, die geschied is met een commercieel doel, een grond van *nietigheid* van het octrooi op, zelfs indien deze exploitatie in het geheim heeft plaats gehad (16).

Anderzijds is een eerdere toepassing van de uitvinding zonder commercieel doel, zelfs openbaar, zonder gevolg ten overstaan van de geldigheid van het octrooi.

In het Franse recht brengt daarentegen elke openbare toepassing van de uitvinding zelfs in het buitenland, de nietigheid mee van het later octrooi (17).

c) Wat de voorwaarde betreft of het bezit al dan niet in België dient uitgeoefend te zijn om rechtsbescherming te genieten, bestaat er evenmin zelfstandige Belgische rechtsleer.

In een noot, verschenen in de *Ingénieur-Conseil* 1953, p. 53 en 54 wordt nochtans dit vereiste gesteld (18):

Het vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Dendermonde, dd. 29 december 1961 neemt hieromtrent uitdrukkelijk stelling.

Na vastgesteld te hebben dat de relatieve nietigheid van het octrooi door het eerder persoonlijk bezit, steunt op het beginsel dat een uitvinding nieuw moet zijn om geoctroyeerd te kunnen worden, en derhalve dezelfde basis heeft als art. 24 a der wet van 24 mei 1854 dat een absolute nietigheid van het octrooi voorziet door vroegere uitbating, overweegt de Rechtbank als volgt:

« Overwegende dat de anterioriteit door art. 24 a der wet van 24 mei 1854 beperkt wordt tot de grenzen van het Rijk, Rev. Crit. Jurisprudence, 1959, blz. 410, nr. 20, Antwerpen, 12-7-1956, R.W. 1956-1957, kol. 1615;

» Overwegende dat a fortiori de anterioriteit van een

persoonlijk bezit ten privaten titel, die niet in de Belgische Wet wordt voorzien, niet in aanmerking mag genomen worden wanneer dit bezit plaats had buiten de grenzen van het Rijk;

» Overwegende dat de bepalingen van art. 2 der Conventie van Parijs ten onrechte door tweede verweerster worden ingeroepen daar de voordelen, die een derde bezitter in Frankrijk volgens de aldaar heersende rechtspraak mag doen gelden, niet in België kunnen worden ingeroepen;

» Dat immers de Conventie van Parijs aan ieder der aangesloten landen zijn eigen wettelijke reglementering laat behouden en deze niet wijzigt (Van de Putte, o.c. nr. 146);

» Overwegende dat derhalve het bezit door tweede verweerster van de uitvinding in Frankrijk, de fabricatie en de leveringen van kwestieuze toestellen door tweede verweerster in Frankrijk haar het recht niet geven om deze apparaten in België in te voeren; »

Het Hof van Beroep te Gent bekrachtigt bij zijn arrest, dd. 19 oktober 1964, deze stelling als volgt :

« Overwegende dat tweede appellante zich ook niet ernstig kan beroepen op een anterioriteit gesteund op haar persoonlijk bezit, vermits het ingeroepen bezit ten privaten titel buiten de grenzen van het land zou geschied zijn en bovendien, in strijd met wat tweede appellante beweert, de bepalingen van artikel 2 der Conventie van Parijs niet in België toepasselijk zijn; dat immers deze Conventie aan ieder der aangesloten landen zijn eigen wettelijke reglementering laat behouden en deze niet wijzigt; »

Men kan zich de vraag stellen of de argumentatie gebaseerd op art. 2 der Conventie van Parijs correct werd beantwoord. Dit artikel kent aan vreemdelingen dezelfde rechten toe als aan de eigen staatsburgers. Indien een Belg dus in België zijn persoonlijk bezit, uitgeoefend in het buitenland, zou kunnen doen gelden, dan zou een vreemdeling hetzelfde recht moeten hebben.

Het antwoord op de opwerping van appellanten zou dus blijkbaar moeten zijn dat een Belg dergelijk buitenlandse persoonlijk bezit niet kan inroepen in België en derhalve evenmin een vreemdeling.

Het verhaal in cassatie, ingeleid tegen voormeld arrest van het Hof van Beroep te Gent was onder meer gesteund op de schending van art. 1 en 2 in fine van de wet van 24 mei 1854 en art. 2 van het Unie-verdrag van Parijs.

Het middel gesteund op de schending van artt. 1 en 2 in fine van de wet van 24 mei 1854 was als volgt geformuleerd :

« De exceptie van «persoonlijk bezit», die haar juridisch fundament vindt in artikel 2, in fine, van voormelde wet van 24 mei 1854, hetwelk geen octrooi toekent dan «onverminderd het recht van de derden», onderstelt eenvoudig een staat van kennis die de uitvinder in staat stelt op geoorloofde wijze de vrucht van zijn eigen uitvinding te exploiteren, zelfs indien hij het niet nodig geacht heeft ze door een octrooi te dekken; het daar mitsdien gaat om een subjectief begrip, dat rechtstreeks verbonden is aan de persoon van de derde die het inroept, en waarvan de erkenning, met de rechtsgevolgen die eraan verbonden zijn, niet zou kunnen afhankelijk zijn van de situatie van deze persoon op een bepaald grondgebied, een bezit dus dat, om in aanmerking te worden genomen, niet noodzakelijk plaats moet hebben binnen de grenzen van het koninkrijk; zodat diegene, bij wie bedoeld bezit bewezen is, de exploitatie van zijn eigen ontdekking rechtmatig mag voortzetten, welke de plaats ook zij waar deze exploitatie verricht wordt. »

Het middel gesteund op de schending van het Unie-verdrag van Parijs dd. 20 maart 1883 was als volgt geformuleerd :

« al laat het Unieverdrag van Parijs van 20 maart 1883, waartoe Frankrijk en België zijn toegetreden en hetwelk regelmatig is goedgekeurd door de Belgische wet van 2 juni 1939, inderdaad ieder van de aangesloten landen zijn eigen wettelijke reglementering behouden en al wijzigt het deze reglementering niet, bepaalt artikel 2 van dat Verdrag niettemin uitdrukkelijk : « De onderdanen van elk van de landen der Unie zullen in alle andere landen der Unie, wat betreft de bescherming van de nijverheidseigendom, de voordelen genieten welke de onderscheidene wetten op dit ogenblik aan hun onderdanen toekennen of in het vervolg zullen toekennen... » en verder : « Voor het genot van geen der rechten van nijverheidseigendom, (kan) van degenen die tot de Unie behoren, geëist worden dat zij een woonplaats of inrichting hebben in het land, waar zij op bescherming aanspraak maken », zodat ingeval het recht van persoonlijk bezit, hetwelk onbetwistbaar een voordeel uitmaakt dat voor de houder ervan voortvloeit uit kracht van zijn eigen nationale wetgeving, dat recht moet kunnen worden uitgeoefend in België, zonder onderworpen te zijn aan enige voorwaarde, hetzij van domicilie of van vestiging in het land, door het enkel gevolg van de toepassing van meergemeld verdrag, en van de andere kant, de exceptie afgeleid uit de anterioriteit van een persoonlijk bezit geenszins een voordeel is dat in Frankrijk door de wetgeving of de rechtspraak van dat land zou zijn voorbehouden aan de onderdanen van dat land, doch de uitdrukking van een algemeen beginsel dat insgelijks in Belgisch recht toepasselijk is, en zulks juist uit kracht van de regel vervat in de bepaling van artikel 2 in fine van voormelde wet van 24 mei 1854; »

Het Hof van Cassatie heeft deze middelen bij gebrek aan belang niet-ontvankelijk verklaard om reden dat het aangevochten arrest in feite had vastgesteld dat er aan de zijde van aanlegster geen persoonlijk bezit bestond.

d) Het eerder persoonlijk bezit dient eveneens de aanvraag tot het octrooi vooraf te gaan.

De Belgische rechtsleer houdt eenparig voor dat krachtens de overeenkomst van Londen, die art. 4 van de Unieconventie wijzigde — welke wijziging door de Belgische wetgever bekrachtigd werd bij wet van 2 juni 1939 — het eerder persoonlijk bezit niet meer kan ingeroepen worden, indien de feiten plaats vonden tijdens de wettelijke periode van prioriteit, voorzien door de conventie ⁽¹⁹⁾.

2. Gevolgen.

a) Rechtsbescherming.

De Belgische rechtsleer erkent vooreerst dat het eerder persoonlijk bezit een exceptie verschaft in de vordering hoofdens namaking ⁽²⁰⁾.

De vraag of de persoonlijke bezitter een rechtstreekse vordering kan instellen tot erkenning van zijn recht, wordt bevestigend beantwoord door *Coppieters de Gibson* ⁽²¹⁾.

b) Inhoud van het recht.

Het eerder persoonlijk bezit verleent de uitvinder het recht persoonlijk de uitvinding te exploiteren en dit recht in te brengen in vennootschap of te cederen op voorwaarde dat de persoonlijke band van de uitvinder met het procédé niet verbroken wordt door de inbreng of de cessie ⁽²²⁾.

De Belgische rechtsleer sluit zich zodoende aan bij de heersende Franse rechtsleer.

II. Rechtsvergelijking: Nederlands recht.

A. De Wet

De Nederlandse Wetgever heeft in art. 32 van de octrooiwet, dd. 7 november 1910 uitdrukkelijk het eerder persoonlijk bezit geregeld, dat in het Nederlands recht «voorgebruik» wordt genoemd.

Dit artikel bepaalt:

«Hij die datgene waarvoor door een ander octrooi is gevraagd, binnen het Koninkrijk reeds heeft of voor zijn bedrijf vervaardigde of toepaste of aan zijn voornemen tot zodanige vervaardiging of toepassing een begin van uitvoering had gegeven op het tijdstip van indiening van de aanvraag, waarop het recht van voorrang berust, blijft niettegenstaande het octrooi, als voorgebruiker bevoegd de in artikel 30, eerste lid, bedoelde handelingen te verrichten, tenzij hij zijn wetenschap ontleend heeft aan hetgeen reeds door de octrooi-aanvrager vervaardigd of toegepast werd, ofwel aan beschrijvingen, tekeningen of modellen van de octrooi-aanvrager.»

B. Rechtsleer en rechtspraak

1. Voorwaarden.

a) De uitvinding, voorwerp van het voorgebruik moet dezelfde essentiële kenmerken vertonen als het octrooi ⁽²³⁾.

b) Voor de Nederlandse wet volstaat de kennis van de uitvinding niet, doch er wordt vereist dat er een vervaardiging of toepassing is, of minstens dat met het voornemen tot vervaardiging of toepassing een begin van uitvoering werd gemaakt. Dit veronderstelt dat dit bezit *bedrijfsmatig* is, en binnen het bedrijf plaats had.

c) De toepassing of de vervaardiging moet vallen op het tijdstip van de indiening der aanvraag.

Naast het vereiste van de anterioriteit aan de octrooi-aanvraag, behelst deze voorwaarde dat de voorgebruiker *niet aan zijn uitvinding heeft verzaakt of haar intussen in onbruik heeft laten vallen*.

In tegenstelling met wat de Belgische en Franse rechtsleer voorhouden, is de Nederlandse rechtsleer van oordeel dat volgens de wetgever tussen de datum van voorrang en de indieningsdatum eveneens het recht van voorgebruik kan ontstaan. De wijziging van art. 4 van de Unieconventie laat vrijheid aan de Nederlandse wetgever die hiervan gebruik gemaakt heeft door het in art. 7, lid 1, O.W. gemaakte «voorbehoud van de rechten van derden» ⁽²⁴⁾.

d) Dit voorgebruik mag niet aan de latere octrooihouder ontleend zijn, doch dient te goeder trouw verworven te zijn.

e) De toepassing van de uitvinding, dient krachtens de wet plaats te hebben gehad *binnen het Koninkrijk*. In het Nederlands recht is dus het voorgebruik uitdrukkelijk gebonden aan de uitoefening ervan in het land zelf: buitenlands bezit kan geen bescherming verkrijgen.

2. Gevolgen.

a) Rechtsbescherming.

De voorgebruiker kan zijn recht zowel in de vorm van een exceptie als in een zelfstandige vordering laten gelden ⁽²⁵⁾.

b) Inhoud.

De bevoegdheid van de voorgebruiker is niet beperkt tot de voortzetting van wat hij tot dusver deed, doch omvat de volledige uitbating van zijn uitvinding ⁽²⁶⁾.

Wat de mogelijkheid van overdracht betreft, bepaalt art. 32, lid 4 Octrooiwet, dat het recht van de voorgebruiker alleen samen met het bedrijf op anderen overgaat.

III. Europees octrooirecht

Het voorontwerp van Conventie, betreffende een Europees Octrooirecht, dat op 14 november 1962 voor België gepubliceerd werd, bepaalt in art. 22:

«Het recht van persoonlijk bezit of recht gegrond op een voorgebruik:

» Degene die, in geval waarin een nationaal octrooi voor een uitvinding afgeleverd werd, in een der charactererende staten een recht gegrond op een vroeger gebruik van deze uitvinding of een persoonlijk bezit dezer uitvinding zou verworven hebben, geniet in deze staat hetzelfde recht ten overstaan van het Europees octrooi, dat deze uitvinding tot voorwerp heeft.» ⁽²⁷⁾

Deze bepaling wijzigd derhalve niets wat de voorwaarden betreft waaraan het persoonlijk bezit of het voorgebruik onderworpen is in elk der nationale Staten.

Waar en in de mate dat dit wordt erkend ten overstaan van een nationaal octrooi, zal het eveneens gelden ten opzichte van een Europees octrooi.

Het ware ongetwijfeld wenselijk geweest, ten overstaan van de talloze twistvragen in dit verband, in de Conventie een *materieel-rechtelijke* bepaling, betreffende het bestaan en de omvang van het recht van persoonlijk bezit op te nemen.

Leo MAEYENS,
Advocaat te Kortrijk

(1) Zie dit nummer.

(2) Zie dit nummer.

(3) *Mainié*, «Nouveau Traité des brevets d'invention», 1896, nr. 1779.

(4) *J. Voulet*, «Brevets d'invention», 1959, 06, *Trib. Amiens*, 23 december 1882 D.P. 1884.I.297.

(5) *Grenoble*, 22 febr. 1912, Ann. 12-2-93, *Parijs*, 17 mei 1923 en Cass. req. 30 dec. 1925, Ann. 1927, 5.

(6) Cass. 1 juli 1857, Ann. 1857, 321.

(7) Pau, 14 januari 1899, Ann. 259.

(8) *Hof Nancy*, 22 juli 1889, Ann. 1901, 197, *Grenoble*, 22 februari 1912, Ann. 1912, 2 p. 93.

(9) *cfr. Roubier*, «Le droit de la propriété industrielle», 1954, T. II, p. 177 met referenties.

(10) *Hof Parijs*, 12 december 1928, Ann. 1929, 195.

(11) «La possession doit être reconnue lorsque les choses sont à un point tel qu'il n'est plus permis de douter de l'intention arrêtée chez l'inventeur de parvenir à une exploitation immédiate et réelle de sa découverte. En somme, il faut qu'il y ait, sinon exploitation, tout au moins tentative caractérisée d'exploitation». *Roubier*, op. cit. p. 177.

In dezelfde zin: *J. M. Mousseron*, «Le droit du breveté d'invention», 1961, p. 157 met aangehaalde rechtspraak, Cass. req. 18 april 1938.

(12) *Roubier*, op. cit. p. 179 met aangehaalde rechtspraak.

(13) *Roubier*, op. cit. T. II, p. 178.

(14) Cass. 30 maart 1849, Sir. 50-1-70. - Cass. 23 febr. 1856, Ann. 1857, 271. - *Hof Nancy*, 16 december 1856, Ann. 1857, 272. - *Hof Parijs*, 3 april 1875, 279. - *Amiens*, 23 dec. 1882, D.P. 1884.I. 297. - Cass. 22 juli 1890, D.P. 1891.I.75. - *Hof Parijs*, 19 nov 1901, Ann. 1903, 96. - *Roubier*, op. cit. T. II, p. 179. - *Dalloz*, Nouveau Répertoire 1962, Brevet d'invention, 30.

(15) *Pouillet E.*, «Traité des brevets d'invention», 1909, 432, *J.M. Mousseron*, op. cit. p. 157: «Mais, en servant de support à la volonté, l'exploitation lui donne ses propres dimensions. En se limitant au simple domaine de son entreprise et en ne recourant pas à la demande de brevet, dont la technique, seule, pourrait leur donner portée absolue, l'exploitant assigne à ses prerogatives des limites strictes».

(16) *Roubier*, op. cit. T. II, p. 179-180.

(17) *Tillière*, Traité, 1854, nr. 74 en 1114. - *Picard et Olin*, Traité, 1909, nr. 703. - *André*, Traité, nr. 1634. - *Braun et Struye*, Brevets d'invention, 1930, nr. 414. - *Coppieters de Gibson*, Exploitation et possession antérieure, Ing. Cons. 1951, p. 7. - *Novelles*, De la contrefaçon, nr. 245-249.

(18) *Braun et Struye*, op. cit. nr. 90 en v.

- (17) *Novelles*, De la contrefaçon, nr. 245.
 (18) « L'exception de possession personnelle suppose au moins » la preuve d'une intention d'exploitation sur le territoire » national. »
 (19) *Daniel Coppieters de Gibson*, op. cit., p. 8 en 9.
 (20) *Novelles*, De la contrefaçon, nr. 245-246. - *Daniel Coppieters de Gibson*, op. cit., p. 7.
 (21) Op. cit. p. 10.
 (22) *Novelles*, De la contrefaçon, nr. 257. - *Daniel Coppieters de Gibson*, op. cit. p. 7.

- (23) *B.M. Tilders*, Nederlands Octrooirecht, 1946, nr. 328.
 (24) *J.J. De Reede*: Twee belangrijke beperkingen van het octrooi monopolie, 1950, nr. 91. - *B.M. Tilders*, Nederlands Octrooirecht, 1946, nr. 332.
 (25) *Rb. 's Gravenhage*, 12 november 1940, N.J. 1940, nr. 1050. - *J.J. De Reede*, op. cit. nr. 335.
 (26) *B.M. Tilders*, op. cit. nr. 335.
 (27) *Avant-projet de Convention relatif à un droit Européen des brevets*. Ingénieur-Conseil, 1962, p. 256-327.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1ste Kamer. — 15 januari 1965.

Eerste Voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: M. De Bersaques.

Eerste Advocaat-generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Advocaten: Mrs. Philips en Demeur.

1. Berusting. — Stilzwijgend. — Vereiste.
2. Rijkscomptabiliteit. — Verjaring. — Vorderingen waarvan de ordonnanciering en de betaling binnen de bepaalde termijn niet konden geschieden ten gevolge van gedingen ingesteld voor de gerechtelijke overheid. — Gemeen recht.
3. Opeisingen (militaire). — Omvang der vergoeding. — Wettelijke wijziging van de munteenheid tussen ogenblik der schade en datum van het vonnis.

1. De stilzwijgende berusting in een vonnis kan slechts blijken uit daden of feiten die een zekere en ondubbelzinnige instemming met de beslissing impliceren.
2. Uit de duidelijke en preciese bewoordingen van art. 35 van de wet van 15 mei 1846 op 's lands comptabiliteit, dat van de stuiting van de verjaring geen melding maakt, blijkt dat in het daarin bepaalde geval (schuldvorderingen waarvan de ordonnanciering en de betaling binnen de bepaalde termijn niet konden geschieden ten gevolge van gedingen ingesteld voor de rechterlijke overheid), de exceptionele verjaring van art. 34 niet van toepassing is, wat noodzakelijk een toepassing impliceert van het gemeen recht, dat in art. 2262 B.W. neergeschreven is.
3. De bij art. 23 van de wet van 12 mei 1927 op de militaire opeisingen en art. 36 van het bij het K.B. van 3 mei 1939 gevoegde reglement over de militaire opeisingen aan de rechters opgelegde verplichting de schade volgens de handelswaarde op het ogenblik waarop zij veroorzaakt werd te berekenen, en de som te bepalen die nodig is om het beschadigde goed in zijn vroegere staat te herstellen, sluit de verplichting in daartoe de wettelijke munteenheid aan te wenden zoals zij op het ogenblik van de uitspraak bepaald is, onder voorbehoud van de toepassing van de wet van 29 april 1935.

Jansen Lucien en Belgische Staat (Minister van Financiën) t/ Belgische Staat (Min. van Landsverdediging).

Gelet op het bestreden vonnis in hoger beroep gegeven op 26 mei 1952 door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen;

Over de grond van niet ontvankelijkheid afgeleid door verweerder uit de berusting van eiser Jansen in het bestreden vonnis;

Overwegende dat verweerder die berusting afleidt uit de omstandigheid dat Jansen, zonder voorbehoud, de betaling van de vergoeding en van de interesten ervan

op 14 november 1952 en 11 maart 1953 heeft ontvangen;

Overwegende dat die betaling niet aan Jansen doch aan de Dienst van het Sekwester werd gedaan, daar het vermogen van eerste eiser onder sekwester werd geplaatst, en dat die Dienst op 4 december 1952 zich alleen rechten betreffende die betaling voorbehield;

Overwegende dat de stilzwijgende berusting in een vonnis slechts kan blijken uit daden of feiten die een zekere en ondubbelzinnige instemming met die beslissing impliceren;

Dat zulks ten deze het geval niet is;

Over de grond van niet ontvankelijkheid afgeleid uit de verjaring van de schuldvordering van eiser Jansen, krachtens artikel 34 van de wet van 15 mei 1846, zodat de voorziening zonder voorwerp is, daar de rechter naar wie de zaak verwezen zou worden die bepaling zou moeten toepassen;

Overwegende dat de vijfjarige verjaring voorzien bij artikel 34 van de wet van 15 mei 1846 op 's lands comptabiliteit afwijkt van het gemeen recht en dus op beperkende wijze dient te worden verklaard;

Overwegende dat, volgens de termen van artikel 35 van die wet « de bepalingen van voorafgaand artikel niet toepasselijk zijn op de schuldvorderingen waarvan de ordonnanciering en de betaling binnen de bepaalde termijn niet konden geschieden ten gevolge van gedingen ingesteld voor de rechterlijke overheid »;

Dat zulks ten deze het geval is;

Dat uit de duidelijke en preciese bewoordingen van gezegd artikel 35, hetwelk van de stuiting van de verjaring geen melding maakt, blijkt dat in het daarin bepaalde geval, de exceptionele verjaring van artikel 34 niet van toepassing is, wat noodzakelijk een toepassing impliceert van het gemeen recht, dat in artikel 2262 van het Burgerlijk Wetboek neergeschreven is;

Dat de gronden van niet ontvankelijkheid niet kunnen aangenomen worden;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1 van de wet van 29 april 1935 tot vaststelling van de gevolgen van de muntwet op de schattingen van vergoedingen of van schadeloosstellingen, 1, 2, 8 van de besluitwet nr. 5 van 1 mei 1944, die de Koning machtigt om de waarden vast te stellen onder dewelke de Nationale Bank goud en buitenlandse munt kan kopen en verkopen, 1, 2, 3 van het besluit nr. 6 van 1 mei 1944 van de in raad vergaderde ministers betreffende vermelde voorwaarden, 4, 7, 23 van de wet van 12 mei 1927 betreffende de militaire opeisingen, 1 van het koninklijk besluit nr. 32 van 26 augustus 1939 betreffende de mobilisatie van het leger, 36, 66, 69 en 71 tiot 75 van het Reglement betreffende de militaire opeisingen bij het koninklijk besluit van 3 mei 1939 aangehecht;

doordat het bestreden vonnis zonder de werkelijkheid te betwisten van een wettelijke wijziging van de munteenheid tussen het ogenblik waarop de schade berokkend werd en de datum van het vonnis, beslist dat

er geen aanleiding bestaat om de wegens het verlies van voorwerpen aan eerste eiser toegekende vergoedingen aan de huidige muntwaarde en koopwaarde aan te passen en dat eerste eiser ten onrechte het arrest van cassatie van 24 november 1949 aanhaalt, om reden dat in zake van militaire opeisingen de vergoedingen geen schuldvorderingen zijn die vrij door de rechtbank mogen geraamd worden, maar dienen geschat te worden volgens wettelijke bepalingen, dat de schade, vergoed door artikel 23 van de wet van 12 mei 1927 slechts de materiële en rechtstreekse schade is, en berekend moet worden volgens de koopwaarde op de dag van de schade;

terwijl overeenkomstig de algemene termen van art. 1 van de wet van 29 april 1935, telkenmale als er aanleiding bestaat om een vergoeding of een schadeloosstelling te schatten, er grond bestaat om rekening te houden met de aan de goudpariteit van de frank toegebrachte wijzigingen, dit binnen de perken door vermelde wet vastgesteld; en terwijl de ter zake militaire opeisingen aan de rechter opgelegde verplichting de schade volgens de handelswaarde op het ogenblik waarop zij veroorzaakt werd te berekenen ook de verplichting insluit daartoe de wettelijke munteenheid aan te wenden zoals zij op het ogenblik van zijn uitspraak bepaald wordt;

Overwegende dat, naar luid van artikel 23 van de wet van 12 mei 1927 op de militaire opeisingen, de militaire overheid, instaat voor de beschadigingen en verliezen welke zich voordoen gedurende de tijd waaronder zij de meubelen, waarvan het gebruik tijdelijk werd opgeëist, in beslag heeft gehouden, dat de schade waarvoor de militaire overheid aldus aansprakelijk is, volgens de handelswaarde op het ogenblik der schade berekend wordt;

Overwegende dat krachtens artikel 31 van het bij koninklijk besluit van 3 mei 1939 gevoegde reglement over de militaire opeisingen, de toe te kennen vergoeding de som dient te bedragen die nodig is om het beschadigde goed in zijn vroegere staat te herstellen met inachtneming van de sleet, van de prijs der bouwstoffen en van de ten tijde der beschadiging geldende arbeidslonen;

Overwegende dat de aldus aan de rechters opgelegde verplichting de schade volgens de handelswaarde op het ogenblik waarop zij veroorzaakt werd te berekenen, en de som te bepalen die nodig is om het beschadigd goed in zijn vroegere staat te herstellen, de verplichting insluit daartoe de wettelijke munteenheid aan te wenden zoals zij op het ogenblik van de uitspraak bepaald is, onder voorbehoud van de toepassing van de wet van 29 april 1935;

Overwegende dat op het ogenblik van de schade de muntpariteit bij koninklijk besluit van 31 maart 1936 in verhouding tot een gewicht fijnoud vastgesteld was, dat die bepaling ingetrokken werd bij besluitwetten nummers 5 en 6 van 1 mei 1944, krachtens dewelke de waarde van de frank in verhouding tot buitenlandse munten vastgesteld werd;

Overwegende dat aldus een wettelijke wijziging van de munteenheid zich heeft voorgedaan tussen het ogenblik waarop de schade berokkend werd en de datum waarop het vonnis gewezen werd, dat de rechter met die wijziging rekening diende te houden om in een zekere maat het bedrag te wijzigen welke de schade in 1940 beliep;

Dat het middel dus gegrond is;

Om die redenen :

Vernietigt het bestreden vonnis, doch slechts in zover het beslist dat het geen reden is « om het bedrag van

de vergoeding aan de huidige muntwaarde aan te passen »;

Beveelt dat melding van dit arrest zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen, zetelende in hoger beroep.

NOOT: Voor meer toelichting betreffende de verjaring van schuldvorderingen ten laste van het Rijk, zie men Cass. 31 maart 1955, R.W. 1955-56, 744.

Wat betreft de verplichting voor de rechter de wettelijke munteenheid, zoals ze bepaald is op de dag van de uitspraak aan te wenden, herhaalt het arrest van 15 januari 1965, de bewoordingen die reeds werden gebruikt in Cass. 22 januari 1960, R.W. 1959-60, 1799. Dit laatste arrest stipt ook aan dat het art. 11 van het reglement over de burgerlijke opeisingen van 1 februari 1938 dezelfde bepaling inhoudt.

Verder moge worden opgemerkt dat de regel niet alleen geldt voor militaire opeisingen en voor burgerlijke opeisingen, maar ook voor onteigeningen (Cass. 16 februari 1951, R.W. 1950-51, 1600), en meer algemeen, voor alle extra-contractuele schade (Cass. 24 november 1949, R.W. 1949-50, 973: « Om het bedrag te schatten » van de vergoeding verschuldigd tot herstel van een » nadeel, d.i. om de waarde te bepalen van een niet uit » overeenkomst ontstane verbintenis, is de rechter ge » houden gebruik te maken van de wettelijke munt » eenheid, zoals deze bepaald is op het ogenblik waarop » hij uitspraak doet, onder voorbehoud van de toepassing » van de wet van 29 april 1935. »)

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 10 september 1965.

Voorzitter-verslaggever: M. Rutsaert.

Advocaat-generaal: M. Colard.

Advocaat: Mr. Van Leynseele.

Arbeidsongevallen. — Berekening van het basisloon. —
— Art. 6, lid 9. — **Bouwbedrijf. — Jaarlijkse vorst.**
— **Abnormale gebeurtenis ?**

In verband met de toevoeging van een hypothetische vergoeding tot bepaling van het basisloon op grond van art. 6, lid 9, arbeidsongevallenwet, geldt dat, in zover het bouwbedrijf geregeld elk jaar door de vorst wordt beïnvloed, deze weersomstandigheid geenszins een abnormale gebeurtenis, doch een normaal verschijnsel uitmaakt. De feitenrechter moet derhalve nagaan in hoever de in aanmerking genomen vorstperiode al dan niet als een jaarlijks normaal verschijnsel kan worden beschouwd.

De Federale Verzekeringen t./ Casteleyn.

Gelet op het bestreden vonnis, op 24 januari 1964 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Gent;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1, 2, 6, meer bepaald lid 9 van de wetten op de arbeidsongevallen, samengeschied bij koninklijk besluit van 28 september 1931, gezegd artikel 6 gewijzigd bij artikel 8, paragraaf 1 van de wet van 10 juli 1955, 1 van de besluit-

wet van 15 december 1945, 12 van de wet van 10 juli 1951, welk de duur van voormeld wetsbesluit verlengt,

doordat het bestreden vonnis, om het basisloon te bepalen waarop de wettelijke vergoedingen dienen berekend te worden, toekomende aan verweerder die het slachtoffer is geweest van een ongeval op de weg van de arbeid en die ingevolge ervan een tijdelijke volledige werkonbekwaamheid en een bestendige arbeidsongeschiktheid heeft ondergaan, niet alleen rekening houdt met het werkelijk loon van het slachtoffer gedurende het jaar vóór het ongeval, maar ten onrechte eraan toevoegt het loon over vierentwintig dagen gedurende welke verweerder werkloos is geweest, omdat er op die dagen wegens vorst, in de bouwonderneming waar hij toen werkte, niet kon worden gewerkt, zodat deze vorst als een toevallige en abnormale gebeurtenis dient te worden beschouwd, die losstond van de bedrijvigheid van de bedoelde onderneming, zonder vast te stellen dat die onderbreking van het werk de normale onderbreking van het werk ingevolge weersomstandigheden overtrof, en, integendeel, het tegenovergestelde aanneemt door te zeggen dat de bouwondernemingen «geregeld» gedurende zekere perioden van het jaar stilliggen ten gevolge van toevallige en abnormale van hun activiteit losstaande gebeurtenissen, wat het abnormale karakter van de onderbreking van de arbeid ofwel niet vaststelt, ofwel tegenspreekt, vermits de rechter de abnormaliteit afleidt uit een normale toestand, met als gevolg dat, in beide gevallen, artikel 97 van de Grondwet geschonden werd, wat de schending meesleept van de andere in het middel aangehaalde wetsbepalingen;

Overwegende dat, om de beslissing te verantwoorden, volgens welke ter zake toepassing moet gemaakt worden van artikel 6, lid 9, van de bij koninklijk besluit van 28 september 1931 (wet van 10 juli 1951, artikel 8, paragraaf 1) gecoördineerde wetten op de vergoeding der schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen, en om dienvolgens, tot bepaling van het basisloon, aan het werkelijk door verweerder getrokken loon een hypothetische vergoeding toe te voegen voor vierentwintig dagen werkloosheid, die door de vorst in het bouwbedrijf werden veroorzaakt, het bestreden vonnis op de beschouwing steunt dat «deze vorst als een toevallige en abnormale gebeurtenis dient te worden aangezien die losstond van de bedrijvigheid van bedoelde onderneming» en «artikel 6, lid 9, van de wet op de arbeidsongevallen betrekking heeft op alle ondernemingen met bij tussenpozen geregeld of ongeregeld voorkomende werkloosheid, dus ook op ondernemingen die zelfs, zoals de bouwondernemingen, geregeld gedurende sommige perioden van het jaar stil liggen ten gevolge van toevallige en abnormale van hun activiteit losstaande gebeurtenissen»;

Overwegende dat het vonnis aldus, enerzijds, aanneemt dat de door de vorst veroorzaakte werkloosheid als een abnormale gebeurtenis moet beschouwd worden en, anderzijds, dat zich in bouwondernemingen geregeld in sommige periodes van het jaar werkloosheid voordoet ten gevolge van toevallige en abnormale van hun activiteit losstaande gebeurtenissen;

Overwegende dat, in zover het bouwbedrijf geregeld elk jaar door de vorst beïnvloed wordt, deze weersomstandigheid geenszins een abnormale gebeurtenis, doch een normaal verschijnsel uitmaakt;

Overwegende dat het vonnis door, in het onderhavige geval, niet na te gaan in hoever de in aanmerking genomen vorstperiode al dan niet als een jaarlijks normaal verschijnsel kon beschouwd worden, de in het middel aangehaalde wetsbepalingen geschonden heeft;

Om deze redenen :

Vernietigt het bestreden vonnis behalve in zover het beroep en het incidenteel beroep erdoor werden ontvangen;

Beveelt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Gezien de wet van 20 maart 1948 veroordeelt eiseres in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, zetelende in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 4 oktober 1965.

Voorzitter : M. van Beirs.

Raadsheer-verslaggever : M. de Waersegger.

Advocaat-generaal : M. Depelchin.

1. Vonnissen en arresten. — Aanduiding der eenparigheid van stemmen. — In een geval waarin de wet zulks niet voorschrijft. — Geldigheid der beslissing.
2. Cassatie. — In strafzaken. — Grief van onwettigheid. — Op grond dat een regel ten gunste van de verdachten waarvan de inachtneming in onderhavig geval niet vereist was, toch werd in acht genomen. — Niet ontvankelijk.

1. Wanneer de beslissing, in strijd met het beginsel van het geheim van de rechterlijke beraadslaging, de eenparigheid van stemmen die het gevolg is van een als bijzondere waarborg in bepaalde gevallen opgelegde wijze van toepassing van de strafwet, buiten deze gevallen vaststelt, is die vaststelling niet van aard dat zij de geldigheid van de beslissing aantast.
2. De verdachte is niet ontvankelijk om een grief van onwettigheid op te werpen die afgeleid is uit de niet wettelijk vereiste inachtneming van een regel die ten gunste van de verdachten is ingesteld.

Lagneau

Gelet op het bestreden arrest, op 30 april 1964 gewezen door het Hof van beroep te Brussel;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 2 van de wet van 4 september 1891 en 140 van de wet van 18 juni 1869, en van het beginsel van het geheim der rechterlijke beslissingen, als het is voorgeschreven bij de artikelen 234 en 368 van het Wetboek van strafvordering, doordat het bestreden arrest dat het beroepen vonnis hervormt in zover het eiser tot drie maanden gevangenisstraf had veroordeeld en beslist had dat de tenuitvoerlegging van deze gevangenisstraf gedurende vijf jaar zou worden uitgesteld en dat eiser gedurende twee maanden het recht zou verliezen om een motorrijtuig te besturen verklaart dat het hof van beroep met eenparige stemmen uitspraak doet en beslist dat de wet op het uitstel van de strafuitvoering niet op eiser zal worden toegepast, dat de duur van de hoofdgevangenisstraf tot één maand wordt verminderd, dat de duur van het verval van het recht om een autovoertuig te besturen op vier maanden wordt gebracht en dat voor het overige het beroepen vonnis bevestigd wordt, terwijl de artikelen 2 van de wet van 4 september 1891 en 140 van de wet van 18 juni 1869 niet vereisten dat het hof van beroep met eenparige stemmen uitspraak doet om het beroepen vonnis op de hierboven

aangegeven wijze te hervormen, en terwijl hieruit volgt dat de beginselen van het geheim der rechterlijke beraadslagingen, zoals voorgeschreven bij de artikelen 234 en 368 van het Wetboek van strafvordering, er zich tegen verzetten dat in het bestreden arrest melding wordt gemaakt van het feit dat het hof van beroep eenparig had beslist:

Overwegende dat blijkens het bestreden arrest het Hof van beroep verklaard heeft met eenparige stemmen uitspraak te doen, omdat het ten onrechte heeft gemeend dat het de tegen eiser uitgesproken straffen verzwaarde in de zin van artikel 140, tweede lid, van de wet op de rechterlijke organisatie van 18 juni 1869, aangevuld bij artikel 2 van de wet van 4 september 1891;

Overwegende enerzijds dat, hoewel in strijd met het beginsel van het geheim van de rechterlijke beraadslaging, de vaststelling van de eenparigheid van stemmen die het gevolg is van een als bijzondere waarborg in bepaalde gevallen opgelegde wijze van toepassing van de strafwet, uit zichzelf, zelfs buiten deze gevallen, niet van die aard is dat zij de geldigheid van de beslissing die zodanige vaststelling inhoudt, zou aantasten;

Overwegende anderzijds dat eiser niet ontvankelijk is om een grief van onwettigheid op te werpen die afgeleid is uit de, in het onderhavige geval niet wettelijk vereiste, inachtneming van een regel die ten gunste van de verdachten is gesteld;

Dat het middel niet kan worden aangenomen;

En overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht genomen zijn en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiser in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1ste Kamer. — 24 december 1965.

Voorzitter : M. Rutsaert.

Raadsheer-verslaggever : M. Nauwelaerts.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs. Bayart, Simons en Van Rijn.

1. **Eis, wedereis en nieuwe eis. — Wedereis voor de rechtbank van koophandel. — Bij conclusie of bij dagvaarding.**
2. **Bevoegdheid en aanleg. — Art. 37, § 1, derde lid, bevoegdheidswet. — Feit dat aan de oorspronkelijke vordering ten grondslag ligt. — Begrip.**

1. *Een wedereis kan voor de rechtbank van koophandel worden ingesteld door middel van een conclusie genomen in een op tegenspraak tussen partijen voor die rechtbank aanhangig geding, maar uit art. 416 Rv. blijkt dat zodanige eis ook volgens de regel bij exploit van dagvaarding kan worden ingesteld.*
2. *In de zinsnede van art. 37, § 1, derde lid, van de wet op de bevoegdheid «feit dat aan de oorspronkelijke vordering ten grondslag ligt», bedoelt het woord «feit» elk feit dat, niet uit een overeenkomst ontstaan, de bron is van een oneigenlijk contract, een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf.*

Rijkewaert t/ N.V. Transtank en Bevers.

Gelet op het bestreden arrest, op 6 december 1963 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1382, 1383, 1384 van het burgerlijk wetboek, 251, 253 en 254 van het tweede boek van het wetboek van koophandel,

doordat het bestreden arrest eiser voor drie vierden en eerste verweerster slechts voor een vierde aansprakelijk verklaart voor de schade door eiser en de verweersters geleden ten gevolge van de aanvaring welke zich op 13 januari 1960 tussen de schepen der partijen voordeed, om de reden dat het foutieve meren van het schip van eiser de gevaarlijke toestand te weeggebracht had, welke niet op veilige afstand kon bespeurd worden, en dat de bemanning van het schip van eerste verweerster verkeerdelijk de breedte van het vaarwater had geraamd en aldus de maatregelen die zich opdrongen niet getroffen had om, zo niet het ongeval te voorkomen, hetgeen, volgens het bestreden arrest, wellicht niet meer mogelijk was, toch voorzeker de gevolgen ervan te beperken,

terwijl eiser in zijn conclusie voor het hof van beroep had laten gelden, ten eerste dat de enige en noodzakelijke oorzaak van het ongeval te wijten was aan het feit dat het schip van eerste verweerster was blijven doorvaren, hoewel de stuurman van dit schip op tijd de positie van de gemeerde schepen had bemerkt en de onmogelijkheid door te varen had waargenomen, en ten tweede, dat het doen ontstaan van een gevaarlijke situatie op zichzelf en zonder meer niet als schuld van een schip, in de zin van artikel 251 van het tweede boek van het wetboek van koophandel, beschouwd mocht worden, en terwijl door te beslissen dat het ongeval wellicht door het schip van eerste verweerster niet te voorkomen was, het bestreden arrest op een dubieuze en dus niet gepaste wijze gantwoord heeft op het middel van eiser betreffende het ter zake aanwezig zijn van de voorwaarden vereist voor de toepassing van de boven aangehaalde artikelen van het burgerlijk wetboek en van het wetboek van koophandel, hetgeen een schending uitmaakt van artikel 97 van de Grondwet:

Overwegende dat het bestreden arrest beslist dat de schadelijke gevolgen van de aanvaring moeten gedragen worden én door het schip van eiser, wiens foutieve handelingen de gevaarlijke toestand kon bespeurd worden», én door het schip van eerste verweerster, wiens bemanning verkeerdelijk de breedte van het vaarwater heeft geraamd en aldus de maatregelen die zich opdrongen niet getroffen heeft om, zo niet het ongeval te voorkomen, hetgeen wellicht niet meer mogelijk was, toch voorzeker, de zeer trage vaart van het schip in aanmerking genomen, de schadelijke gevolgen van de aanvaring te beperken;

Overwegende dat het arrest, ondanks het ongepast gebruik van het bijwoord «wellicht», duidelijk te kennen geeft dat het scheepsvolk van eerste verweerster de gevaarlijke toestand, veroorzaakt door het schip van eiser, niet «op veilige afstand kon bespeuren» en dus nog enkel maatregelen kon treffen om de schadelijke gevolgen van een onvermijdelijk geworden aanvaring te beperken; dat het alzo de conclusie van eiser passend beantwoordt;

Overwegende dat het middel feitelijke grondslag mist;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1382, 1383, 1384 van het burgerlijk wetboek, 37 van de wet van 25 maart 1876 op de bevoegdheid, 251, 243 en 254 van het tweede boek van het wetboek van koophandel,

doordat het bestreden arrest, na geconstateerd te heb-

ben dat de vordering van eiser tegen eerste verweerster het bedrag van 25.000 frank niet bereikte en door afzonderlijk exploit werd ingeleid, beslist dat het hoger beroep van eerste verweerster dienaangaande niettemin ontvankelijk was, om de reden dat die vordering als een tegenvordering kan beschouwd worden en dat zij voortspoot uit het feit dat ten grondslag lag van de originaire eis te voren door eerste verweerster tegen eiser ingeleid, namelijk de aanvaring tussen de schepen van de partijen, zodat het bedrag van die twee vorderingen samengeteld moest worden om de aanleg te bepalen,

eerste onderdeel, terwijl de oorzaak van voormelde originaire vordering en tegenvordering, overeenkomstig de ingeroepen bepalingen van het burgerlijk wetboek en van het wetboek van koophandel, niet te vinden is in de aanvaring, maar in de respectieve schade van de partijen en in de fouten door hun respectieve bemanning begaan,

terwijl dienvolgens deze twee vorderingen verschillende oorzaken hadden zodat hun bedrag, overeenkomstig artikel 37 van de wet van 25 maart 1876, niet samengeteld mocht worden om de aanleg te bepalen,

tweede onderdeel, terwijl, daar de twee voormelde vorderingen door afzonderlijke exploten werden ingeleid, zij niet konden beschouwd worden als een originaire vordering en een tegenvordering, in de zin van artikel 37 van de wet van 25 maart 1876;

Wat het tweede onderdeel betreft :

Overwegende dat, zo een wedereis voor de rechtbank van koophandel kan worden ingesteld door middel van een conclusie genomen in een op tegenspraak tussen partijen voor die rechtbank aanhangig geding, uit artikel 416 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering nochtans blijkt dat zodanige eis in de regel bij exploit van dagvaarding wordt ingesteld;

Wat het eerste onderdeel betreft :

Overwegende dat het arrest vaststelt dat de vordering van eiser tegen eerste verweerster als een wedereis dient te worden beschouwd ten aanzien van de door eerste verweerster tegen eiser ingestelde vordering, omdat zij voortspuit uit het feit dat aan laatstgenoemde vordering ten grondslag ligt, dit is de aanvaring tussen de schepen van eiser en van eerste verweerster;

Overwegende dat uit de parlementaire besprekingen van de wet van 15 maart 1932, waarbij artikel 37 van de wet op de bevoegdheid werd gewijzigd, blijkt dat, in de zinsnede van artikel 37, § „ derde lid, « feit dat aan de oorspronkelijke vordering ten grondslag ligt », het woord « feit » elk feit bedoelt dat, niet uit een overeenkomst ontstaan, de bron is van een oneigenlijk contract, een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf;

Overwegende derhalve dat het arrest wettelijk kon beslissen dat ten deze de aanleg diende bepaald te worden door het optellen van het bedrag van de oorspronkelijke eis en van het bedrag van de wedereis;

Overwegende dat het middel naar recht faalt;

En overwegende dat, ingevolge de verwerping van de voorziening, de eis tot bindendverklaring van het arrest door eiser ingesteld tegen de naamloze vennootschap « Etablissements Van Heyghen Gebroeders » van belang is ontbloeit;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening en de eis tot bindendverklaring van het arrest;

Veroordeelt eiser in de kosten.

RAAD VAN STATE

15 maart 1966 - 4^e kamer

Voorzitter : M. Mast.

Raadsheren : M. M. Meeus en Adriaens.

Auditeur : M. Tack.

Advocaat : Mter J. Mertens de Wimars.

Ruimtelijke ordening en stedenbouw. — Bevoegdheden van de Bestendige Deputatie. — Schorsingsrecht van de Gouverneur. — Schending van het algemeen belang.

De artikelen 55 en 57 van de wet van 29 maart 1962 voorzien dat tegen de beslissing, gewezen in beroep door de Bestendige Deputatie terzake van bouw- en verkavelingsvergunningen, de aanvrager in beroep mag komen bij de Koning. Noch uit de tekst van deze bepalingen noch uit de parlementaire voorbereiding ervan blijkt dat de beroepen die deze artikelen openstellen de bevoegdheid van de Gouverneur uitsluiten om op grond van artikel 125 van de Provinciewet tegen de terzake, door de Bestendige Deputatie genomen besluiten een schorsend beroep in te stellen.

De Gouverneur is binnen de perken van het hem door artikel 125 van de Provinciewet toegekend appreciatierecht gebleven door te oordelen dat een verkavelingsvergunning die strijdig is met de eisen van de plaatselijke aanleg het algemeen belang schaadt.

Sleeckx t/ Belgische Staat
(Minister van Openbare Werken)

Arrest nr. 11.701

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit dd. 14 juli 1946 waarbij het besluit dd. 9 juni 1946 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen, houdende toekenning van een verkavelingsvergunning aan verzoeker, wordt tenietgedaan; dat het bestreden koninklijk besluit op 16 juli 1964 aan verzoeker is betekend;

Overwegende dat verzoeker op 3 november 1963 bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Grobbendonk een aanvraag indiende strekkende tot verkaveling van het hem toebehorende perceel, kadastraal bekend Sectie B, nr. 218/C/N²; dat de gemachtigde ambtenaar van het bestuur van de stedenbouw en de ruimtelijke ordening op 14 januari 1964 een ongunstig advies gaf dat als volgt luidde : « De vergunning dient geweigerd, aangezien na de aanleg van de straat het terrein geen voldoende bouwdiepte meer heeft »; dat het college evenwel op 21 januari 1964 de gevraagde verkavelingsvergunning verleende om reden o.m. dat « er geen reden voorhanden schijnt om de verkavelingsvergunning te weigeren, het argument van de stedenbouw dat het perceel te ondiep is na aanleg van de straat geen steek houdend, daar op dit gebied geen beslissing werd getroffen »; dat dit besluit op 13 februari 1964 door de gouverneur der provincie Antwerpen werd vernietigd omdat het college, met miskenning van de artikelen 45 en 57 van de wet van 29 maart 1962, de vergunning had verleend in strijd met het advies van de gemachtigde ambtenaar; dat verzoeker op 2 maart 1964 een nieuwe verkavelingsaanvraag indiende; dat de gemachtigde ambtenaar op 23 maart 1964 aan het college liet weten dat zijn ongunstig advies van 14 januari 1964 van

kracht bleef; dat het college op 31 maart 1964 de verkavelingsaanvraag weigerde; dat de bestendige deputatie echter op 9 juni 1964, op het door verzoeker ingestelde beroep, de gevraagde verkavelingsvergunning verleende, met «inachtneming van de stedenbouwkundige voorschriften die bij haar besluit waren gevoegd»; dat het besluit van de deputatie berust op de considerans «dat de weigerende beslissing van het schepencollege als volgt gemotiveerd is: «het terrein heeft na de aanleg van de straat geen voldoende bouwdiepte meer», dat voor de wijk waarin het te verkavelen perceel gelegen is, nog geen bij koninklijk besluit goedgekeurd bijzonder plan van aanleg bestaat; dat de bestendige deputatie derhalve gerechtigd is een eigen appreciatie over de stedenbouwkundige aanleg van de betrokken wijk naar voren te brengen; dat op het te verkavelen perceel met toelating van het bestuur voor stedenbouw in 1954 reeds een woning werd opgericht; dat de bouwdiepte van het kwestieuze perceel, zoals ze was in 1954, ongewijzigd bleef; dat er derhalve, rekening houdende met de plaatselijke omstandigheden, aanleiding toe bestaat aan de heer Sleeckx een verkavelingsvergunning te verlenen»; dat de gouverneur der provincie Antwerpen op grond van artikel 125 van de provinciewet op 19 juni 1964 tegen het besluit van de deputatie een schorsend beroep nam; dat het bestreden koninklijk besluit alsdan werd genomen; dat het berust op de considerans «dat bij beslissing van 13 februari 1964, genomen in toepassing van artikel 87 van de gemeentewet, de gouverneur de eerste verkavelingsvergunning afgegeven door het college van burgemeester en schepenen, heeft vernietigd omdat de beslissing van het college indruiste tegen het ongunstig advies van 14 januari 1964 van de gemachtigde ambtenaar; dat dit advies overgenomen werd in de tweede beslissing van het college; dat het als volgt luidde: «de vergunning dient geweigerd, aangezien na de aanleg van de straat het terrein geen voldoende bouwdiepte meer heeft»; dat volgens het inplantingsplan, de op te richten gebouwen niet zullen voldoen aan de voorschriften die bepalen dat alle buitenmuren volledig vrij moeten staan en een afstand tot de perceelsgrens van minimum 3 m. moeten hebben; dat volgens het verkavelingsplan twee woningen aaneengekoppeld worden; dat de kavels te klein zijn; dat de beslissing van de bestendige deputatie niet motiveert waarom de verkaveling stedenbouwkundig verantwoord zou zijn; dat zij artikel 55 van de wet van 29 maart 1962 schendt; dat er derhalve aanleiding toe is, die beslissing te vernietigen»;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat artikel 55 van de wet van 29 maart 1962 de toepassing van artikel 125 van de provinciewet uitsluit;

Overwegende dat noch uit de tekst van de artikelen 55 en 57 van de wet van 29 maart 1962, noch uit de parlementaire voorbereiding ervan blijkt dat de beroepen die deze artikelen openstellen de bevoegdheid van de gouverneur uitsluiten tegen de terzake door de bestendige deputatie genomen besluiten, een schorsend beroep in te stellen;

Overwegende dat verzoeker doet gelden dat het bestreden koninklijk besluit genomen is met schending van artikel 125 van de provinciewet omdat het schorsend beroep dd. 19 juni 1964 van de gouverneur zich ten onrechte beroept op de krenking van het algemeen belang vermits de verkavelingsvergunning «verre van het algemeen belang te raken slechts van zeer lokaal belang is en de koper van het goed waarvoor een verkavelingsvergunning wordt gegeven zelf nog een bouwvergunning moet aanvragen»;

Overwegende dat de gouverneur de verleende ver-

kavelingsvergunning heeft geschorst omdat aldus «kavels worden gevormd die te ondiep en te klein van oppervlakte zijn en omdat de deputatie geen rekening heeft gehouden met de vereisten welke dienen te worden in acht genomen ter waarborging van een behoorlijke plaatselijke aanleg; dat de gouverneur gebleven is binnen de perken van het hem door artikel 125 van de provinciewet toegekend appreciatie-recht, door te oordelen dat een verkavelingsvergunning die strijdig is met de eisen van de plaatselijke aanleg, het algemeen belang schaadt; dat de omstandigheid dat de koper van de kavel, wil hij een gebouw oprichten op het aangekochte perceel, vooraf een bouwvergunning moet bekomen niet belet dat de verkavelingsvergunning uit zich zelf gevolgen heeft die het algemeen belang kunnen schaden»;

Overwegende dat verzoeker aanvoert dat het bestreden koninklijk besluit op onjuiste motieven berust; dat hij betoogt dat de beslissing van de bestendige deputatie dd. 9 juni 1964 door het bestreden koninklijk besluit werd vernietigd, vooreerst omdat het verkavelingsplan, waarvoor vergunning werd verleend, een dubbele woning voorziet wanneer de stedenbouwkundige voorschriften in de betrokken zone enkel vrijstaande woningen toelaat, vervolgens omdat de bestendige deputatie niet heeft aangetoond hoe de aangevraagde verkaveling stedenbouwkundig verantwoord is; dat die motieven, volgens verzoeker, onjuist zijn wil enerzijds de dubbele woning, die op het verkavelingsplan is getekend, enkel op een mogelijkheid van benutting van de kavel duidde en niet vooruitliep op de inzichten van de kopers en geen toelating inhield tot het bouwen van een dubbele woning, en wijl anderzijds de deputatie wel de redenen had opgegeven waarom zij de gevraagde verkavelingsvergunning niet beschouwde als strijdig met het vigerend reglement van stedenbouw;

Overwegende dat de verkavelingsvergunning niet enkel tot doel heeft aan de eigenaar toelating te geven tot het verkopen van gronden; dat zij er ook op gericht is om aan de particulieren die de percelen aankopen de vereiste waarborg te geven dat zij op die percelen zullen kunnen bouwen; dat, wat het perceel betreft waarvoor de verkavelingsvergunning door de deputatie werd verleend, geen goedgekeurd bijzonder plan van aanleg bestaat; dat de bestendige deputatie de gevraagde verkavelingsvergunning verleende met inachtneming van de stedenbouwkundige voorschriften die bij haar besluit waren gevoegd; dat die voorschriften o.m. bepalen «dat alle buitengevels van het gebouw volledig vrij moeten staan en dat de afstand van de vrijstaande zijgevels tot de zijgrens van het perceel, minimum 3 m. moet bedragen»; dat die voorschriften zodoende het bouwen van een dubbele woning door het overgelegd verkavelingsplan in uitzicht gesteld, uitsluiten; dat door onder die voorwaarden «met inachtneming van de stedenbouwkundige voorschriften» de verkavelingsvergunning te verlenen, de deputatie een besluit heeft genomen dat ten opzichte van de artikelen 55, 56 en 57 van de wet van 29 maart 1962 niet is verantwoord; dat het bestreden koninklijk besluit terecht vaststelt dat de voorgestelde inplanting niet voldoet aan de stedenbouwkundige voorschriften waarnaar het besluit van de deputatie verwijst; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat verzoeker ten slotte doet gelden dat het bestreden koninklijk besluit onwettig is omdat het steunt op een onjuist gemotiveerde beslissing van het college van burgemeester en schepenen; dat hij betoogt dat het advies van de stedenbouw waarop de beslissing van het college berust gegeven werd inge-

volge een verzoek tot het bekomen van bouwtoelating en niet ingevolge een verkavelingsaanvraag;

Overwegende dat verzoeker op 3 november 1963 een verkavelingsaanvraag indiende; dat de gemachtigde ambtenaar over die aanvraag op 14 januari 1964 ongunstig advies gaf; dat verzoeker de verkavelingsaanvraag betreffende dezelfde grond op 2 maart 1964 andermaal indiende; dat de gemachtigde ambtenaar op 23 maart 1964 zijn advies van 14 januari 1964 bevestigde; dat het college in zitting van 31 maart 1964 de verkavelingsaanvraag afwees; dat weliswaar de hoofd-ingenieur-directeur Clerens in een brief gedagtekend 10 september 1962 aan de burgemeester der gemeente Grobbendonk liet weten «in verband met de principiële aanvragen van de heer Sleetckx om te mogen bouwen»; dat de diepte van het terrein zo gering zal zijn dat de kavel niet meer kan bebouwd worden; dat echter de eerdervermelde aanvragen en adviezen en de beslissing van het college er geen twijfel laten over bestaan dat het middel feitelijke grondslag mist,

Besluit:

Artikel 1.

Het beroep is verworpen.

Artikel 2.

De kosten, ten bedrage van 750 fr., komen ten laste van verzoeker.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 18 januari 1966.

Voorzitter: Mr. Beckmans de West-Meerbeeck.

Raadsheren: M.M. Van der Haegen en Roevens.

Openbaar Ministerie: M. Bondue.

Advocaten: Mrs. Demal (Hasselt) en Baetens (Brussel).

Gemeenschappelijke Markt. — Exclusief verkooprecht. — Parallele invoer en verkoop. — Art. 85 E.E.G.-Verdrag. — Oneerlijke handelspraktijken. — Verbodsmatregelen. — Bevoegdheid van de Voorzitter in kortgeding. — Gebrek aan hoogdringendheid.

Door de Heer Voorzitter der Rechtbank van Turnhout zetelend in kortgeding werd een bevel verlend tot onmiddellijke stopzetting van daden strijdig met de eerlijke handelsgebruiken alsook van daden van merk-nabootsing, op grond van de schending van een recht tot exclusieve verkoop van een Duits produkt in België.

Tegen de vraag werd ingebracht dat de ingeroepen exclusiviteitsovereenkomst nietig was als zijnde in strijd met art. 85 lid 1 voor het E.E.G. Verdrag en dat voorafgaandelijk de Commissie der E.E.G. diende uitspraak te doen over de geldigheid der overeenkomst, die regelmatig aan de Commissie werd aangeboden.

Het Hof heeft het bevel hervormd en zich onbevoegd verklaard wegens gebrek aan hoogdringendheid en om reden het geschil enkel op te lossen is door ook ten gronde te oordelen.

Vermeer-Thys t./

N.V. Sieverding, Van Riel, Liekens en Van Loock

Gezien, in behoorlijke uitgifte overgelegd, het bevel op tegenspraak uitgesproken door de heer Voorzitter

der Rechtbank van eerste aanleg, zitting houdende te Turnhout, zetelend in handelszaken in kortgeding, op 16 september 1965, betekend op 27 oktober 1965, en waartegen op 8-8-1965 en 9-10-1965, binnen de wettelijke termijn, een naar vorm regelmatig beroep werd aangetekend;

Overwegende dat bij inleidend exploit van 30 juli 1965, geïntimeerden huidige appellant gedagvaard hadden om, bij toepassing van artikel 2 van de wet van 26 december 1891, vormende het huidig artikel 12-bis van de wet op de bevoegdheid, zich te horen veroordelen tot de onmiddellijke stopzetting:

1. van elke vorm van publiciteit waarin de in het exploit gelaakte slagszinnen voorkomen;

2. waarin van Grundig-apparaten vermeld wordt dat zij «rechtstreeks uit Duitsland ingevoerd werden»;

3. van aanbod enz. van apparaten «welke voorzien van het merk «Gint», zonder van de handel van eerste verzoekster (geïntimeerde onder 1.) afkomstig te zijn;

Overwegende dat de eerste rechter de vordering van geïntimeerden toegewezen heeft;

Overwegende dat het van belang voorkomt op te merken,

eensdeels dat geïntimeerden zich het recht voorbehielden om vóór de bevoegde rechtbank vergoeding te eisen van de door hen geleden schade, *anderdeels* dat zij betreffende de bevoegdheid van de heer Voorzitter, zetelend in kortgeding, volgende belangrijke beschouwingen ontwikkelden:

1. de bevoegdheid tot de onmiddellijke stopzetting staat vast gezien zowel daden van onrechtmatige mededinging als daden van merkennabootsing, daden zijn welke indruisen tegen de regels van een normaal handelsverkeer en als dusdanig onder toepassing vallen van de artikelen 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek;

2. er werd niet gedagvaard op grond van het Koninklijk Besluit nummer 55 van 23 december 1934, omdat die speciale aan de heer Voorzitter toegekende bevoegdheid strikt beperkt is tot de enkele daden van ongeoorloofde mededinging en niet kan aangewend worden tot de medebeteugeling van parallele feiten van merkennabootsing; bovendien zou aldus op definitieve wijze beschikt worden;

3. geïntimeerden hebben, gelet op de in het Cummunautaire recht gerezen strijdvraag betreffende de draagwijdte van de «voorlopige geldigheid» van hun regelmatig aangemelde overeenkomst, elke betwisting willen vermijden door enkel een voorlopige beschikking te vragen, welke voorlopige voorzittingen mogelijk blijven ondanks de tenuitvoerlegging van artikel 85 van het E.E.G.-verdrag;

Overwegende dat voorzeker het «voorlopig karakter» van een presidentieel bevelschrift de feitenrechter ten gronde niet bindt en deze desgevallend in een gans andere zin kan beslissen;

Overwegende dat meer nog, het voorlopig karakter bepaalde gevolgen mag inhouden, waardoor een partij (tijdelijk) nadeel kan ondergaan en waarvoor desgevallend bij latere beslissing ten gronde herstel kan gevorderd worden;

Overwegende echter dat alleszins voorafgaandelijk moet onderzocht worden en vaststaan dat de gevraagde beslissing het karakter van hoogdringendheid vertoont, ondergeschikt ter zake, dat de beslissing niet dient opgeschort te worden tot de uitspraak van de Europese Economische Gemeenschap;

Overwegende dat, ondanks de bewering van appellant, dat hij reeds Grundig-apparaten verkoopt sinds 1963, het niet vaststaat dat geïntimeerden, of sommigen

onder hen, reeds in 1963 en of 1964, bekend zouden zijn met de thans aan hen verweten gedragingen;

Overwegende dat geïntimeerden, wat betreft het spoedeisend karakter van de vordering, hoofdzakelijk argumenteren dat, behalve indien de aangeklaagde feiten als volstrekt onvoldoende bewezen moesten voorkomen, quod non, het voor de belanghebbende partijen uiteraard steeds spoedeisend is de onmiddellijke stopzetting te bekomen van daden van onrechtmatige mededinging en merkennabootsing, waardoor zij rechtstreeks benadeeld worden of althans ernstig gevaar lopen benadeeld te worden;

Overwegende dat deze stelling in haar absoluutheid niet kan bijgetreden worden; dat immers door de samenkoppeling van beweerde daden van onrechtmatige mededinging en merkennabootsing normaliter ten gronde de schadevergoeding moet gevraagd worden op grond van de artikelen 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek; (eigen besluiten van geïntimeerden);

Overwegende dat, om deze schadevergoeding te kunnen toepassen, een onderzoek prima facie betrekkelijk de gegrondheid van de eis niet volstaat;

Overwegende dat het onderhavig geschil alleen op te lossen is door ook ten gronde te oordelen; dat de heer voorzitter, zetelend in kortgeding, zich derhalve onbevoegd moet verklaren (Van Bauwel, Procesrecht. T. II, nr. 305);

Overwegende dat de opwerping dat slechts voorlopige maatregelen gevraagd werden, namelijk stopzetting van zekere praktijken, niet opgaat daar, bij gebreke uit te maken aan welke zijde het recht staat, men geen gevestigde toestand willekeurig en voorbarig moet veranderen, hoe deze ten gronde ook in rechte voor betwisting vatbaar is;

Overwegende dat immers tegenover de diep ingestudeerde argumentatie van geïntimeerden degelijke tegenargumenten worden naar voren gebracht, onder meer de vrijheid van parallelle invoer en verkoop buiten de exclusieve invoerder om en het feit dat het gebruik van het nevenmerk « Gint » slechts berust op een overeenkomst tussen Grundig en de exclusieve importeurs (conferatur beschikking van de Commissie van 23 sept. 1964 inzake VI-A 00004-03344 Grundig - Consten);

Overwegende dat evenmin « het ernstig gevaar lopen benadeeld te worden » ter zake voldoende voorkomt om de (provisionele) maatregel van stopzetten toegewezen te zien, vermits de tegenpartij dit gevaar van schade door de tijdelijke maatregel, op haar beurt, evengoed kan inroepen;

Overwegende dat al deze beschouwingen nog versterkt worden, zowel bij de bedenking dat het geding, ten gronde ingeleid, voor spoedige definitieve uitspraak vatbaar is, als bij de vrees dat geïntimeerden geen definitieve beschikking verlangen; (zie hun beschouwing nopens de bevoegdheid van de heer Voorzitter, zetelend in kortgeding, ontwikkeld onder nummer 3);

Overwegende dat, hoe dan ook, en zelfs bij feitelijke soevereine beoordeling, de hoogdringendheid niet vaststaat;

Overwegende dat ten slotte, in de huidige stand van de procedure nog niet dient onderzocht te worden of de beslissing dient opgeschort te worden tot de uitspraak der E.E.G.;

Om die redenen,

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle verdere of strijdige besluiten verwerpend,

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Doet de bestreden beslissing teniet,

Opnieuw wijzende:

Zegt dat, bij gebreke aan hoogdringendheid, de heer Voorzitter, zetelend in kortgeding, onbevoegd was om van de eis kennis te nemen;

Verwijst geïntimeerden tot de kosten van beide aanleggen.

NOOT. — Het hierboven weergegeven arrest hervormt het bevelschrift van de voorzitter van de rechtbank van Turnhout zetelende in kort geding van 16 september 1965 (R.W. 1965-66, 994 met noot W. Van Gerven).

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 19 oktober 1964.

Voorzitter: M. Maraite.

Raadsheren: M.M. Vanparys en De Clercq.

Advocaat-Generaal: M. Versée.

Advocaten: Mrs. Top (loco Pilate), J. Favart (Brussel) en De Rycke-Pierre Roose en J. De Jaegere (beiden van Kortrijk)

Octrooi. — Verplichting tot voorlezing van een deskundig verslag. — Anterioriteit voortspruitende uit publicatie. — Anterioriteit van het persoonlijk bezit. — Revindicatie van een werkwijze.

1. *Het weglaten van de voorlezing van een deskundig verslag, die geen hoofdzakelijke pleegvorm uitmaakt, brengt de nietigheid van het verslag niet mee, waar deze voorlezing noch door de wet, noch bij vonnis, noch in de door partijen geformuleerde opdracht werd voorzien.*

2. *Maken geen anterioriteiten door publikatie uit, deze publicaties die niet gedateerd zijn en er zich enkel toe beperken de bekomen resultaten van de zeggende uitvinding aan te geven.*

Artikel 24, litt. c der wet van 24 mei 1854, vereist dat een volledige specificatie en nauwkeurige tekeningen worden openbaar gemaakt waaruit met zekerheid zou kunnen afgeleid worden dat het voorgestelde apparaat enige overeenkomstigheid vertoont met het geoctroeerde.

3. *Een anterioriteit, gesteund op persoonlijk bezit buiten de grenzen van het land, kan niet ingeroepen worden. De Conventie van Parijs laat aan ieder der aangesloten landen zijn eigen wettelijke reglementering behouden en wijzigt deze niet.*

4. *Een werkwijze kan het voorwerp uitmaken van een octrooi en dit afzonderlijk van de inrichting zelf, of de mechanische organen, waardoor het procédé kan uitgevoerd worden. De revindicatie van een werkwijze, al draagt deze slechts op het normaal en logisch gebruik van een inrichting, is derhalve niet besloten in de revindicatie van de inrichting zelf.*

P.V.B.A. « Verwerij van het Denderland » en S.R.L. Clermont Bonte & Fils t./

P.V.B.A. « Groeninghe Verwerij ».

Gezien de stukken o.m. de uitgifte van het bestreden vonnis gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde op 29-12-1961, waarbij deze rechtbank overeenkomstig het verslag van de drie door haar bij tussenvonnissen, d.d. 29 maart 1956 aangestelde deskun-

digen, beide appellanten schuldig heeft verklaard aan namaak van het aan geïntimeerde toebehorend uitvindingsoctrooi wat betreft de opeisingen één en drie van dit octrooi, hun verbod heeft opgelegd apparaten van hetzelfde type als dit door de deskundigen beschreven, binnen het Rijk te koop te stellen, te verkopen of te gebruiken, ze veroordeeld heeft om aan geïntimeerde ten titel van schadevergoeding te betalen ten eerste de som van 20.000 frank, ten tweede de som van 100.000 frank, telkens met de gerechtelijke intresten en respectievelijk $\frac{1}{4}$ en $\frac{3}{4}$ der kosten en laatstgenoemde toegelaten heeft dit in kracht van gewijsde gegaan vonnis, d.d. 29 december 1961 te laten publiceren onder de titel «Gerechtelijk herstel» in twee dagbladen of tijdschriften in het Nederlands of Frans naar haar keus;

Overwegende dat vóór het Hof niets wordt aangevoerd te deze dat niet reeds door de eerste rechter werd beantwoord;

Aangaande de z gezegde nietigheid van het deskundig verslag :

Overwegende dat appellanten tevergeefs de nietigheid van het deskundig verslag inroepen om reden dat de deskundigen geen voorlezing van het verslag aan partijen gegeven hebben, vermits deze voorlezing die geen hoofdzakelijke pleegvorm uitmaakt (R.P.D.B. V° Expert-Expertise nr. 57), noch door de wet, noch door voormeld tussenvonnis, d.d. 29 maart 1956, noch in de door partijen geformuleerde opdracht werd voorzien;

dat anderzijds de deskundigen in de gelegenheid werden gesteld hun zending uit te voeren en hun advies uit te brengen in volle kennis van zaken, vermits partijen tijdens de vergadering waarop zij op 29 juni 1956 bijeengeroepen werden aan deze deskundigen hun respectieve standpunten omstandig hebben uiteengezet en aan laatstgenoemden niet alleen hun volledig juridisch dossier maar verder tussen juni 1956 en juli 1958 acht uitgebreide en gedocumenteerde nota's hebben overgemaakt welke zij onderling aan elkander hadden medegedeeld;

Overwegende dat appellanten ten onrechte aan de deskundigen het verwijt richten zich niet ter plaatse te hebben begeven om de litigieuze verftoestellen te onderzoeken vermits de deskundigen zeer terecht hun onderzoek gesteund hebben op het proces-verbaal van beschrijvende inbeslagname van professor Goethals, d.d. 26-4-1954 en niet op toestellen die zij twee jaar later in de werkhuizen van appellanten zouden hebben kunnen vinden zonder de waarborg te hebben dat ondertussen aan de toestellen niets veranderd werd, des te meer daar het bevelschrift, d.d. 24-3-1954 van de Voorzitter der rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde inhield dat het onderzeggelstellen van de toestellen het verder gebruik ervan niet mocht belemmeren;

dat terloops aan te stippen valt dat appellanten nooit de minste opmerking over voornoemd proces-verbaal geopperd hebben, evenmin als over de verscheidene tekeningen en foto's van de litigieuze verftoestellen die deel uitmaken van dit verslag;

Aangaande de beweerde nietigheid van de opeisingen nrs. 1 en 3 van kwestieus octrooi bij gebrek aan nieuwigheid :

Overwegende dat de verbeterde, door geïntimeerde uitgevonden inrichting voor het veredelen van textielvezels en textielgoederen hierin bestaat dat het vezelmateriaal en de behandelingsvloeistof worden samen-

gebracht in een toestel dat gesloten kan worden en deel uitmaakt van een circulatiesysteem, werkende onder hydrostatische druk met het kenmerk dat men gebruik maakt van een expansievat aangesloten op de zuigleiding van de circulatiepomp om de statische druk op te vangen en te regelen (opeising I) en dat men langs het expansievat, dienstdoende als sas, tijdens de behandeling van de vezelstof en terwijl het circulatiesysteem onder hydrostatische druk blijft, actieve bestanddelen in het circulatiesysteem kan invoeren langs de zuigleiding van de pomp (opeising 3);

Overwegende dat appellanten tevergeefs beweren dat de uitvinding van geïntimeerde voor brevetering niet vatbaar is omdat al de bestanddelen van haar octrooi sinds veel jaren gekend waren;

Overwegende dat de opeisingen van dit octrooi een geheel tot voorwerp hebben;

dat, wanneer de uitvinding bestaat in een nieuwe samenstelling, of in de vereniging van tot dan toe gescheiden bestanddelen, het vooraf bestaan van deze bestanddelen de nieuwigheid van het octrooi niet kan vernielen zo zij slechts afzonderlijk gekend waren (André, Brevets d'invention D. I nr. 190);

dat de toepassing van deze principes op het onderhavig geval de vordering van geïntimeerde rechtvaardigt daar de nieuwe combinatie van gekende middelen ter zake een industrieel of commercieel voordeel te weegbrengt;

Overwegende inderdaad dat geïntimeerde, 1° door het afsluitbaar expansievat te plaatsen buiten de kringloop van het circulatiebad te verbinden aan de zuigzijde van de pomp; 2° door op die wijze de statische druk van het luchtkussen dat zich ingevolge het toenemend volume van de verwarmde vloeistof in het expansievat vormt naar believen te regelen; 3° door dit thans gesloten expansievat als sas te gebruiken om toevoegingen van kleurstoffen of hulpmiddelen te doen, ertoe gekomen is door én in het bad een temperatuur van meer dan 100° C. te bereiken, wat voordien niet mogelijk was, én door stoombellen, veroorzaakt door de cavitatie van de pomp, te vermijden, een vlugger, eenvormiger en beter verven van de vezelstof te bekomen;

Overwegende dat de eerste rechter op grond van de ter debatten overgelegde bescheiden en de gegevens van het deskundig verslag terecht en om gepaste redenen, die het Hof overneemt de door appellanten ingeroepen autoriteiten spruitend uit de publicatie, het persoonlijk bezit en de octrooien Detré en Thies verworpen heeft;

Overwegende immers dat zoals de deskundigen oordeelkundig doen opmerken, tweede appellante die in haar publicaties geen datum heeft vermeld zich enkel ertoe beperkt heeft de bekomen resultaten van haar z gezegde uitvinding aan te geven maar, in strijd met de stellige voorschriften van artikel 24 litt. C der wet van 24 mei 1854 geen volledige specificatie en geen nauwkeurige tekeningen openbaar gemaakt heeft waaruit met zekerheid zou kunnen afgeleid worden dat het door haar voorgesteld apparaat enige overeenkomst vertoont met het toestel van geïntimeerde gebreveteerd onder nummer 493.616;

dat verder geen bewijskracht aan de door tweede appellante voorgebrachte attesten kan worden toegekend die klaarblijkelijk voor de noodwendigheid van de zaak afgeleverd werden;

Overwegende dat tweede appellante zich ook niet ernstig kan beroepen op een anterioriteit, gesteund op haar persoonlijk bezit, vermits het ingeroepen bezit ten privaten titel buiten de grenzen van het land zou

geschied zijn en bovendien, in strijd met wat tweede appellante beweert, de bepalingen van artikel 2 der Conventie van Parijs niet in België toepasselijk zijn; dat immers deze Conventie aan ieder der aangesloten landen zijn eigen wettelijke reglementering laat behouden en deze niet wijzigt;

Overwegende dat verder de offerten, gedaan aan Belgische industriëlen, die geen daden van bewerkstelling, gebruik of uithating der uitvinding uitmaken, als dusdanig niet vallen onder de bepalingen van artikel 24 a der wet van 24 mei 1854;

Overwegende tenslotte dat tweede appellante ten onrechte een anterioriteit wil halen uit de octrooien Detré en Thies vermits de deskundigen bevonden en, in hun omstandig en met redenen omkleed verslag verantwoordt dat in de door de octrooien beschermde toestellen, in tegenstelling met wat zich in het toestel van geïntimeerde voordoet, het voorzien expansievat deel uitmaakt van de kringloop der vloeistof, welke dus door dit vat moet vloeien, zodat deze inrichtingen schadelijke wervelingen veroorzaken en, noch het meevoeren van gasvormig medium in de circulatie naar de aanzuiging van de pomp toe, noch het gevaar van cavitatie verhinderen;

Overwegende trouwens dat tweede appellante in strijd met wat zij thans voor de aangelegenheid staande houdt, zelf stilziggend erkend heeft dat de uitvinding van geïntimeerde nieuw was en er geen anterioriteiten bestonden, zelfs niet als persoonlijk bezit in hoofde van tweede appellante;

Overwegende inderdaad dat de Heer Clermont, zaakvoerder van tweede appellante, ingevolge een bezoek dat hij aan geïntimeerde bracht en waar hij het geotrooide apparaat in werking gezien had, aan laatstgenoemde het volgende schreef:

Bij brief van 6.6.1951: «... Je me permets de vous informer que, sauf avis contraire de votre part, je me rendrai à votre usine accompagné de mon fils et d'un de nos ingénieurs le mardi 12 prochain vers 14 h.

» La proposition que vous m'avez faite, pour une cession de licence pour l'exploitation de vos procédés et dispositifs brevetés, m'intéresse sous réserve d'une étude plus approfondie. J'espère que vous voudrez bien m'accorder une option d'un mois environ pour les pays suivants: France, Union Française et pays sous protectorats, Espagne, Portugal, Egypte, Syrie et Liban, Grèce, Amérique du Sud, Grande-Bretagne, Indes et Benelux, tous pays où nous sommes particulièrement bien introduits et pour lesquels vous n'avez pas encore traité »;

en bij brief, d.d. 14.5.1952: «... Comme suite à vos propositions et à nos différentes conversations nous nous permettons de vous informer que notre conseil en matière de brevets nous signale qu'avant de prendre une décision et vous donner notre accord sur votre projet de contrat de licence que vous nous avez fait parvenir le 22 décembre dernier, il serait nécessaire que vous nous indiquiez si vous avez obtenu les brevets hollandais et américains et que vous nous fassiez parvenir copie de ces brevets. En possession de ces documents nous prendrons une décision.»;

brieven die onverenigbaar zijn met de thans ingeroepen gezegde anterioriteiten waarvan tweede appellante noodzakelijkerwijze kennis moest hebben;

Overwegende dat de overgelegde publicaties uitwijzen dat eenparig aanvaard wordt door de vooraanstaande Franse, Duitse en Zwitserse vaklui in de textielverftechniek, dat geïntimeerde de eerste was om een procédé uit te werken voor textielververij op temperaturen boven 100° C. en dat zij als dusdanig internationale erkenning genoot;

dat, in een publicatie die hij liet verschijnen in het vakblad «Teintax» op 15 september 1953, een zekere Guillermin, ingenieur bij tweede appellante — kennelijk dezelfde die voor deze laatste aanwezig was bij het onderzoek van de deskundigen — voorhield dat sinds amper twee jaar ernstig sprake was van textielververij op hoge temperatuur; dat hierbij moet inachtgenomen worden dat het litigieus octrooi nummer 493.616 dagtekent van 31 januari 1950;

dat dit alles de gegrondheid van de bevindingen van de deskundigen omtrent de geldigheid van het betwist octrooi en de nieuwigheid van de vinding van geïntimeerde onderstreept en meteen laat blijken dat elke verdere onderzoeksmaatregel nutteloos en louter tijdrovend is;

Namaking van de opeisingen een en drie van het octrooi:

Overwegende dat uit de vaststellingen van de drie deskundigen en de stellige conclusies van hun verslag, waartegen al de door tweede appellante uitgebrachte beschouwingen en overgelegde bescheiden niet kunnen opwegen, op afdoende wijze blijkt dat deze laatste met in haar apparaat het expansievat op de aanzuiging van de pomp aan te sluiten, waardoor de statische druk voorkomend van zijn gasvormig kussen dus ook op deze aanzuiging inwerkt met dit expansievat van de hoofdkringloop af te sluiten zonder de circulatie hierin te onderbreken en de statische druk te vernietigen welke erin heerst en gezegd vat als sas te gebruiken, hetgeen toelaat bijkomende stoffen toe te voegen na openen van de aansluiting van genoemd vat op deze kringloop, zich also de uitvinding van geïntimeerde heeft toegeëigend en zich derhalve aan de namaking van de opeisingen 1 en 3 van het kwestieus octrooi betreffende de inrichting schuldig gemaakt heeft;

Overwegende dat ten overstaan van de formele conclusies van de drie ervaren deskundigen er geen aanleiding bestaat de door tweede appellante gevraagde onderzoeksverrichting te bevelen, die klaarblijkelijk geen ander doel nastreven dan het onderhavig geding op de lange baan te schuiven;

Namaking van de opeising 5 van het octrooi:

Overwegende dat de deskundigen en de eerste rechter ten onrechte geoordeeld hebben dat deze opeising dient te worden aangezien als zijnde overtollig en een loutere herhaling van de opeisingen betreffende de inrichting daar zij slechts draagt op het normaal en logisch gebruik hiervan;

Overwegende immers dat zij uit het oog verloren hebben dat, zoals rechtsleer en rechtspraak eenstemmig aannemen, de werkwijze — die geïntimeerde trouwens op bladzijde 3 van het octrooi omstandig heeft aangeduid — het voorwerp kan uitmaken van een octrooi en dit afzonderlijk van de inrichting zelf of de mechanische organen waardoor het procédé uitgevoerd kan worden (R.P.D.B. V° Brevet d'invention, nrs. 55, 56, 57, 58, 59, 60 en 64);

dat zulks zo waar is dat, zoals geïntimeerde met reden aanstipt, een procédé soms door verscheidene machines of inrichtingen kan verwezenlijkt worden zodat de bescherming van de inrichting de uitvinder van het procédé niet voldoende beschermt;

Schadevergoeding en publicaties van het vonnis «a quo» en van het te vellen arrest in dagbladen of tijdschriften:

Overwegende dat het bedrag van de door de eerste

rechter ten laste van appellanten gelegde schadevergoeding ontoereikend is en in de hieronder bepaalde mate dient te worden verhoogd wanneer men overweegt dat ingevolge de door hen bedreven namaking geïntimeerde gedurende talrijke jaren een aanzienlijk verlies van cliënteel ondergaan heeft en daarenboven voor de verdediging van haar rechten vóór verscheidene Belgische rechtsmachten belangrijke kosten heeft moeten dragen;

Overwegende dat eerste appellante om aan bovengemelde veroordeling te ontkomen tevergeefs aanhaalt dat zij aan de door tweede appellante gepleegde namaak in elk geval totaal vreemd gebleven is en zij volkomen te goeder trouw deze toestellen bij deze laatste gekocht heeft;

Overwegende dat de eerste rechter zeer terecht en zonder verdere motivering in verband met goede of kwade trouw appellanten tot schadevergoeding veroordeeld heeft vermits artikel 4 B der wet van 24-5-1854 voorschrijft dat de eigenaar van het octrooi vervolgingen kan instellen tegen diegenen die het voorwerp van het octrooi in hun bezit hebben of die de ge-octroieerde inrichtingen of procédés gebruiken en artikel 5, laatste alinea van dezelfde wet zeer duidelijk voorschrijft dat in beide gevallen — kwade trouw of goede trouw — schadevergoedingen kunnen toegekend worden aan de eigenaar van het octrooi ten laste van de personen bedoeld in voormeld artikel 4 B.;

dat derhalve de vraag te weten of eerste appellante al dan niet te goeder trouw was zonder belang is;

Overwegende dat geïntimeerde, die vergunning toestond in de meeste Europese, textielfabriceerende landen en ook in de U.S.A. en Argentinië om toestellen overeenkomstig haar octrooi te bouwen, schade leed door het onrechtmatig toedoen van appellanten; dat het nadeel ingevolge de namaking ondergaan door de vergunninghoudende machinebouwers een vermogensschade teweegebracht bij geïntimeerde;

dat uit een schrijven van tweede geïntimeerde d.d. 16 februari 1954 moet afgeleid worden dat zij in België een belangrijke markt gevestigd had voor de afname van haar nagemaakte tuigen: zij had een bijzondere vertegenwoordiger voor dit land aangeworven wegens het zeer groot succes dat die machines te beurt viel;

dat tot benadering van de vermogensschade de prijs van de apparaten moet inachtgenomen worden; dat blijkens het aanbod uitgaande van tweede appellante en gericht tot eerste appellante, een van de apparaten geleverd aan laatstgenoemde met zijn bijhorigheden 432.137 frank kostte, terwijl verder blijkt dat een toestel vervaardigd door de erkende vergunninghouder van het litigieus octrooi tegen een merkkelijk hogere prijs verkocht wordt; dat de prijs lager of hoger ligt naargelang de grootte en de bijhorigheden;

dat, naar luid van de dading getroffen tussen geïntimeerde en de vennootschappen «Belginox» en «A. Libbrecht & Fils» na de veroordeling van laatstgenoemden wegens namaking van hetzelfde octrooi, de vergoeding uit hoofde van om het even welke schade en kosten minnelijk vastgesteld werd op 200.000 frank, terwijl aanvaard werd dat dertien nagemaakte toestellen werden geleverd;

dat, bij dading d.d. 27 mei 1959 getroffen tussen geïntimeerde en de Duitse firma J. Schlumpf, de totale schadevergoeding wegens het vervaardigen en leveren van één op het litigieus octrooi nagemaakt toestel bepaald werd op 25.000 frank, terwijl de vergoeding te betalen door de koper hierin begrepen werd;

dat de periode, gedurende welke geïntimeerde schade onderging begint in 1952, vermits de aan eerste appellante geleverde machines gefabriceerd werden in dat

jaar (vgl. verslag van Prof. Ir. Goethals); dat rekening moet gehouden worden met de duur van de gerechtelijke procedure, vermits zij noodzakelijk was tot de verzorging van de rechtmatige belangen van geïntimeerde tegenover het onrechtmatig toedoen van appellanten;

Overwegende dat te dien aanzien en bij ontstentenis van meer nauwkeurige gegevens omtrent de omvang van de schade, het totaal nadeel veroorzaakt aan geïntimeerde door de namaking — dit beduidt vermogensschade voor nagemaakte, in België geleverde machines, zedelijke schade door aantasting van de naam en faam van het betwist octrooi, kosten voor verdediging van de rechten en rechtmatige belangen van geïntimeerde ongeacht de eigenlijke gedingskosten — billijkerwijze vastgesteld wordt op 250.000 frank;

dat het bijdragend aandeel van eerste appellante in de schade eerder gering is; dat zij enkel twee toestellen aankocht en onder zich hield;

dat deswege het door de eerste rechter bepaald bedrag van 20.000 frank, verantwoord is en volstaat tot vergoeding van de schade door eerste appellante berokkend, terwijl het overige gedeelte, of 230.000 frank, veroorzaakt werd door het onrechtmatig toedoen van tweede appellante;

Overwegende dat de door de eerste rechter bevolen dubbele publicatie volstaat als schadeloosstellende bekendmaking met dien verstande dat, wegens het hoger beroep ook het huidig arrest met het aangevochten vonnis moet gepubliceerd worden;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935; alle verdere of strijdige conclusies en elk aanbod van bewijs verwerpend;

ontvangt het beroep en het tegenberoep;
wijst het eerste als ongegrond af;
Verklaart het tweede ten dele gegrond;
bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis mits deze wijzigingen;

1° dat de appellanten schuldig worden verklaard aan namaking van het octrooi nr. 493.616 opeisingen 1 en 3, alsook wat betreft de opeising 5 van dit octrooi;

2° dat tweede appellante veroordeeld wordt aan geïntimeerde te betalen ten titel van schadevergoeding de som van 230.000 frank met de gerechtelijke intresten;

3° dat wegens het hoger beroep ook het huidig arrest moet gepubliceerd worden;

Veroordeelt eerste appellante tot 1/4 en tweede appellante tot de 3/4 der kosten van de aanleg;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

29 december 1961

Voorzitter: M. Jean Zenner.

Rechters: M.M. Vanheule en Mosselman.

Advocaten: Mrs. Coppieters de Gibson (Brussel),
J. Eeckhout (Gent) en R. De Rycke (Gent) en
Robyn (Rijssel)

Octrooi. — Revindicatie van een werkwijze. — Verplichting tot voorlezing van een deskundig verslag. — Interpretatie van een octrooi. — Persoonlijk bezit.

1. De werkwijze, die slechts het normaal en logisch gebruik beschrijft van een uitvinding, kan niet ge-

octroyeerd worden, daar dergelijke revindicatie reeds bevat is in de beschrijving en revindicatie van de inrichting zelf.

2. De verplichting tot voorlezing van een deskundig verslag is niet door de wet vereist.
3. Indien een octrooi strikt dient geïnterpreteerd te worden, dan moet nochtans de betekenis ervan bepaald worden door het geheel der gegevens van de beschrijving, de vorderingen, de samenvatting en de tekeningen.
4. Het persoonlijk bezit van een uitvinding door derden ten privaten titel en zonder enig openbaar of commercieel karakter, heeft — volgens de Franse rechtspraak en zekere rechtsleer — tot gevolg dat de rechten van deze derde tegenover de octrooihouder worden beschermd alsof er een relatieve nietigheid van dit octrooi zou bestaan ten voordele van deze derde.

Deze beginselen vinden hun oorsprong in het algemeen aanvaard principe dat een uitvinding nieuw moet zijn, nieuwigheid die niet bestaat ten aanzien van een derde die de uitvinding vroeger bezat.

De anterioriteit door art. 24 a der wet van 24 mei 1854 wordt beperkt tot de grenzen van het Rijk, waaruit a fortiori volgt dat de anterioriteit van een persoonlijk bezit ten privaten titel, dat niet in de Belgische wet wordt voorzien, niet mag in aanmerking genomen worden wanneer dit bezit plaats had buiten de grenzen van het Rijk. De Conventie van Parijs, die aan ieder der aangesloten landen zijn eigen wettelijke reglementering laat behouden en deze niet wijzigt, laat de derde bezitter niet toe de voordelen die, in Frankrijk, volgens de aldaar heersende rechtspraak gelden, in te roepen.

P.V.B.A. « Groeninghe Verwery » t./ P.V.B.A. « Verwery van het Denderland » en S.R.L. Clermont-Bonte & Fils.

Gezien de stukken, waaronder :

1. Het bevelschrift van de Heer Voorzitter dezer Rechtbank, d.d. 24 maart 1954, waarbij aanlegster gemachtigd werd om te doen overgaan tot beschrijvend beslag ;

2. Het verslag van beschrijving, d.d. 26 april 1954 van de Heer Goethals, hoogleraar te Gent, daartoe als deskundige aangesteld ;

3. Het vonnis dezer rechtbank, d.d. 29 maart 1956, waarbij als deskundigen werden aangesteld de Heer De Meulemeester, hoogleraar te Gent, de Heer Remi Uittendaele, ingenieur te Ganshoren en de Heer Arthur De Winne, docent aan de Hogeschool te Gent ;

4. Het verslag van voornoemde experten ;

Overwegende dat de vordering ingesteld bij dagvaardingen, d.d. 16 en 17 april 1954 er toe strekt :

a) Verweersters schuldig te horen verklaren aan namaking der brevetten nr. 493.616, 493.617 en 503.327, de eerste om de apparaten te hebben weerhouden en gebruikt, vallende onder de bescherming dezer brevetten, de tweede verweerster om deze te hebben ingebracht in België en ze aldaar te hebben te koop aangeboden en verkocht ;

b) De eerste verweerster te horen veroordelen tot betaling ener schadevergoeding van 50.000 fr. en de tweede tot betaling ener schadevergoeding van 500.000 fr., onder voorbehoud deze bedragen te vermeerderen of te verminderen in de loop van het geding ;

dit alles met machtiging om het tussen te komen vonnis te laten publiceren in 6 dagbladen naar keuze van aanlegster ;

Overwegende dat de deskundigen bij vonnis dezer rechtbank, d.d. 29 maart 1956 navolgende opdracht hebben gekregen : « na partijen gehoord te hebben in hun-

ne uitleggingen en opmerkingen — na kennisgenomen te hebben van alle nuttige documenten en bescheiden ter zake dienend, in een geschreven met redenen omkleed en onder eed bevestigd verslag : hun advies te geven over de geldigheid der Belgische brevetten 493.616 en 503.327 alsmede omtrent de namaking van deze, zowel door de toestellen Clermont - Bonte als door het toestel Schlumpf, in bezit en gebruik van de eerste verweerster ».

Overwegende dat aanlegster na nederlegging van het deskundigen-verslag enkel nog haar aanspraken steunt op de namaking van haar brevet nr. 493.616 ;

1. dat zij uiteindelijk een schadevergoeding vordert van 200.000 fr. tegen eerste verweerster en van 500.000 fr. tegenover tweede, zulks onder voorbehoud van latere verhoging na onderzoek door een expert van de handelsboeken van tweede verweerster ;

2. dat onderhavig vonnis zou worden gepubliceerd in vijf bladen of tijdschriften in het Nederlands of in het Frans naar keuze van eiseres en op kosten van verweersters ;

Overwegende dat het uitvindingsoctrooi nr. 493.616 tot voorwerp heeft een verbeterde inrichting voor het veredelen of verven bij hoge temperatuur van textielvezels door middel van een behandelingsvloeistof in een volledig afgesloten afkookketel, voorzien van een gesloten circulatietoestel, onder aanwending van statische druk in optimale voorwaarden, namelijk door het aanbrengen aan de zuigleiding van de circulatiepomp van een suppletie- of expansievat ;

Overwegende dat :

a) volgens conclusie 1 van het brevet de uitvinding gekenmerkt wordt door het gebruik van voormeld expansievat aangesloten op de zuigleiding van de circulatiepomp om de statische druk op te vangen en te regelen ;

b) volgens conclusie 3 het expansievat kan gebruikt worden als sas om actieve bestanddelen in het circulatiesysteem in te voeren ;

c) conclusie 5 betrekking heeft op de werkwijze van het apparaat, gekenmerkt door de regeling van de statische druk ;

Overwegende dat de beschrijving van het brevet vermeldt :

1. dat in 1924 en later patenten werden aangevraagd om textielvezels te verven in gesloten circulatietoestellen onder aanwending van statische druk, bekomen door het gebruik van een hoogdruk centrifugapomp ten einde een beter doordringen van de kleurstof in sterk getwijnde garens te bekomen ;

2. dat dergelijke methodes geen praktische voordelen hebben geleverd daar niet kon vermeden worden dat er gas of damp (veroorzaakt bij hoge temperatuur) in de zuigleiding der pomp terecht kwam met het gevolg dat de cavitatie van de pomp tot stand kwam en deze aldus buiten werking werd gesteld ;

Overwegende dat de uitvinding tot doel heeft de nadelen der cavitatie te vermijden en zulks verwezenlijkt door op de zuigleiding van de pomp een afsluitbaar expansievat te plaatsen ; dat zulks terecht door de experten beschouwd wordt als de hoofdconclusie (conclusie 1) van het brevet, welke volgens hun besluiten kan geoctroieerd worden, evenals de conclusie welke betrekking heeft op het gebruik van het expansievat als sas voor het toevoegen van actieve stoffen (conclusie 3) welke door de experten beschouwd wordt als een voordelige ontwikkeling der hoofdconclusies ;

Overwegende dat de conclusie nr. 5 van het brevet als overtollig voorkomt daar het de conclusie 1 herhaalt door te bepalen dat de werkwijze gekenmerkt

wordt door het regelen van de statische druk door middel van een expansievat;

Overwegende dat de deskundigen hebben vastgesteld dat de toestellen Clermont - Bonte bestaan uit een gesloten behandelingsvat met gesloten kringloop, een pomp en een expansievat dat dezelfde rol vervult als het expansievat beschreven in het brevet van aanlegster;

Overwegende dat de rotatierichting van de circulatiepomp weliswaar bij de toestellen Clermont - Bonte periodisch wordt omgekeerd, doch dat zulks niet belet dat het expansievat zijn rol vervult en de cavitatie der pomp belet, daar het in een van de circulatierichtingen aangesloten is op de aanzuiging van de pomp;

Overwegende dat het bestaan van een bijkomende pomp met een bijkomende circulatie volgens de experten aan de werking van het expansievat niets wijzigt;

Overwegende dat de experten aldus besluiten tot namaking van de hoofdconclusie van het brevet van aanlegster (conclusie 1);

Overwegende dat er volgens het deskundigen-verslag ook namaking bestaat van de conclusie 3, daar het expansievat der toestellen Clermont - Bonte ook als sas wordt gebruikt voor het toevoegen van actieve stoffen in een van de circulatierichtingen;

Overwegende dat tweede verweerster ten onrechte doet opmerken dat het deskundigen-verslag niet in aanmerking mag genomen worden, daar het niet in pralectuur aan partijen werd medegedeeld;

Overwegende dat de verplichting tot voorlezing van het verslag niet voorzien werd in de opdracht aan de deskundigen en niet door de wet vereist wordt (R.P. D.B. V° Expert - Expertise nr. 57 en nr. 60);

Overwegende dat de opwerping volgens dewelke de aanvraag van aanlegster om octrooirchten in Nederland te bekomen aldaar het voorwerp zou uitgemaakt hebben van verzet niet ter zake dienend is daar hieruit niet kan afgeleid worden dat het Belgisch brevet van aanlegster ongeldig zou zijn;

Overwegende dat verweersters voorhouden dat er geen namaking is tot stand gekomen daar de uitvinding van aanlegster volgens de termen der conclusies van het brevet betrekking heeft op een expansievat, aangebracht op de «zuigleiding» der pomp en niet op een expansievat aangebracht op de «zuigzijde», zoals dit het geval is voor de toestellen Clermont - Bonte;

Overwegende dat de deskundigen de opwerping van verweersters als volgt hebben beantwoord: «De aandacht dient te worden gevestigd op het feit dat in regel 24, blz. 3 van de gedrukte tekst wordt gezegd dat de aansluiting geschiedt aan de «zuigzijde» van de pomp. Het spreekt vanzelf dat de aansluiting op de «zuigleiding» zoals gezegd in conclusie 1, niet in zich sluit dat de aansluiting moet geschieden op een zekere afstand van de pomp. Het hoofddoel is de cavitatie te vermijden door het bestrijden van de aanwezigheid van gas of damp in de door de pomp aangezogen vloeistof en men kan dus onverschillig spreken van zuiging van de pomp, vermits het door de uitvinding beoogd doel en het door het expansievat voortgebrachte effect ontegensprekelijk is, zodanig op de aanzuiging van de pomp in te werken, dat cavitatie vermeden wordt»;

Overwegende dat de betekenis door de experten gegeven aan het woord «zuigleiding» van conclusie 1 van het brevet gegeven, beschrijving waarin ook het woord «zuigzijde» vermeld wordt en waarin hoegenaamd niet bepaald wordt dat de aansluiting van het expansievat op een zekere afstand van de pomp moest aangebracht worden;

Overwegende dat, indien een brevet dient strikt geïnterpreteerd, de betekenis ervan nochtans dient bepaald door het geheel der gegevens van de beschrijving, de vorderingen, de samenvatting en de tekeningen (Rev. crit. Jurisprudence 1959, blz. 404, nr. 11);

Overwegende dat de experten derhalve geen extensieve betekenis hebben gegeven aan het woord «zuigleiding» doch er alleen deze betekenis hebben aan gegeven welke normaal aan de hand van al de gegevens van de brevetaanvraag aan dit woord moest gegeven worden;

Overwegende dat er door tweede verweerster wordt opgeworpen dat wanneer aan het woord «zuigleiding» de betekenis wordt gegeven aan «zuigzijde», het brevet nietig zou zijn bij toepassing van art. 24 en 25 der Wet van 24 mei 1854 wegens anterioriteit van een Duits brevet Thies nr. 794.136;

Overwegende dat uit het deskundigen-verslag is gebleken dat in het Duits Octrooi het expansievat niet aan de aanzuiging der circulatiepomp is aangesloten en de statische druk niet regelt met het gevolg dat dit octrooi het essentieel kenmerk niet vertoont van het brevet nr. 493.616 van aanlegster;

Overwegende dat tweede verweerster staande houdt dat zij vóór de vraag strekkende tot het bekomen van kwestieus brevet door aanlegster, reeds dezelfde toestellen had opgevat en geleverd aan cliënten in Frankrijk en te koop had aangeboden aan industriëlen in België, met het gevolg dat zij zich op een exceptie van persoonlijk bezit mag beroepen, dat haar toelaat de uitbating van dergelijke apparaten in België voort te zetten;

Overwegende dat, volgens de Franse rechtspraak en volgens zekere rechtsleer, de anterioriteit van het persoonlijke bezit van een uitvinding door derden ten privaten titel en zonder enig openbaar of commercieel karakter voor gevolg heeft dat de rechten van deze derden tegenover de brevetnemer worden beschermd alsof er een relatieve nietigheid van dit brevet zou bestaan ten voordele van deze derde (André, Traité des brevets d'invention n° 1634);

Overwegende dat deze beginselen hun oorsprong vinden in het algemeen aanvaard principe dat een uitvinding nieuw moet zijn, nieuwigheid die niet bestaat ten aanzien van een derde die de uitvinding vroeger bezat (André, o.c. nr. 1635);

Overwegende dat de regel van art. 24 van de Wet van 24 mei 1854, waarbij de anterioriteit door bewerkstelling, gebruik of uitbating als reden van nietigheid van het brevet wordt aangeduid eveneens gesteund is op het principe dat een uitvinding nieuw moet zijn (Van de Putte, Beginselen van Nijverheidsrecht, nr. 7);

Overwegende dat de anterioriteit door art. 24a der Wet van 24 mei 1854 beperkt wordt tot de grenzen van het Rijk (Rev. Crit. Jurisprudence 1959, blz. 410, nr. 20, Antwerpen, 12-7-1956, R.W. 19 56-57, kol. 1615);

Overwegende dat a fortiori de anterioriteit van een persoonlijk bezit ten privaten titel, die niet in de Belgische wet wordt voorzien, niet in aanmerking mag genomen worden wanneer dit bezit plaats had buiten de grenzen van het Rijk;

Overwegende dat de bepalingen van art. 2 der Conventie van Parijs ten onrechte door tweede verweerster worden ingeroepen daar de voordelen, die een derde bezitter in Frankrijk volgens de aldaar heersende rechtspraak mag doen gelden, niet in België kunnen worden ingeroepen;

Dat immers de Conventie van Parijs aan ieder der aangesloten landen zijn eigen wettelijke reglemente-

ring laat behouden en deze niet wijzigt (Van de Putte, o.c. nr. 146);

Overwegende dat derhalve het bezit door tweede verweerster van de uitvinding in Frankrijk, de fabricatie en de leveringen van kwestieuze toestellen door tweede verweerster in Frankrijk haar het recht niet geven om deze apparaten in België in te voeren;

Overwegende dat de offerten gedaan aan Belgische industriëlen een commercieel karakter hebben en derhalve het voorwerp niet kunnen uitmaken van enig persoonlijk bezit ten privaten titel;

Overwegende dat deze offerten ook geen daden van bewerkstelling, gebruik of uitbating der uitvinding uitmaken en derhalve niet vallen onder de bepalingen van art. 24a der Wet van 24 mei 1854 (André, o.c. nr. 309, 2e alinea);

Overwegende dat het aanbod van tweede verweerster om bepaalde feiten te bewijzen in verband met zijn persoonlijk bezit, aldus niet ter zake dienend is;

Overwegende dat eerste verweerster voorhoudt dat kwestieuze toestellen geen nieuwe kenmerken vertonen en door alle constructeurs worden verkocht; dat zulks tegengesproken wordt door het deskundigenverslag;

Overwegende dat eerste verweerster trouwens voormelde bewering niet verduidelijkt en zelfs niet voorhoudt dat de door haar opgesomde firma's apparaten zouden verkopen die voorzien zijn van een expansievat aan de zuigzijde van de pomp aangesloten en dienende om de cavitatie dezer pomp te vermijden door regeling van de statische druk;

Overwegende dat de vordering van eerste verweerster om een nieuw deskundigenonderzoek te bevelen in verband met het bestaan van anterioriteiten niet in aanmerking kan genomen worden;

Overwegende dat uit hetgeen voorafgaat blijkt dat de twee toestellen vervaardigd door tweede verweerster, en zich bevindende in de inrichting van eerste verweerster, kenmerken vertonen die de namaking uitmaken van conclusie 1 en 3 van het brevet nr. 493.616 van aanlegster;

Overwegende dat aanlegster vraagt dat deskundigen zouden worden aangesteld, ten einde door het onderzoek der handelsboeken van partijen te kunnen bepalen hoeveel nagemaakte toestellen er in België werden ingevoerd en verkocht;

Overwegende dat er geen wettige redenen voorhanden zijn om het onderzoek van verweersters handelsboeken door experts te bevelen (André, o.c. nr. 1492);

Overwegende dat in billijkheid dient aangenomen dat de schade, veroorzaakt door de fouten van eerste en tweede verweerster zal vergoed worden door betaling door de eerste van een bedrag van 20.000 fr., en door de tweede van een bedrag groot 100.000 fr., mits aanlegster gemachtigd wordt onderhavig vonnis te laten publiceren zoals hierna zal worden bepaald;

Overwegende dat uit hetgeen voorafgaat blijkt dat de wedereisen strekkende tot het bekomen van schadevergoeding voor het instellen van het geding door aanlegster als ongegrond dienen verworpen;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle verdere strijdige besluiten verwerpende, zegt voor recht dat verweersters zich schuldig hebben gemaakt aan namaak van het brevet nummer 493.616 aan aanlegster toebehorende, wat betreft de revendicaties 1 en 3 van dit brevet;

Legt aan verweersters verbod op de apparaten Clermont - Bonte van hetzelfde type als dit door de deskun-

digen beschreven, binnen het Rijk te koop te stellen, te verkopen of te gebruiken;

Veroordelen eerste en tweede verweersters om aan aanlegster, ten titel van schadevergoeding, te betalen, de eerste: een som groot 20.000 fr. en de tweede: een som groot 100.000 fr., vermeerderd met de gerechtelijke intresten;

Machtigen aanlegster om onderhavig vonnis wanneer het in kracht van gewijsde zal getreden zijn, onder de titel «gerechtelijk herstel» te laten publiceren in twee dagbladen of tijdschriften in het Nederlands of in het Frans, naar keuze van eiseres en op kosten van verweersters, invorderbaar op vertoon der facturen volgens het aandeel dat ieder der verweersters in de gerechtskosten moet dragen;

Veroordeelt de eerste verweerster tot 1/4 en de tweede tot de overige 3/4 der kosten, hierin begrepen deze der rechtspleging van beschrijvend beslag, al deze kosten op taksaat (ongerekend de rechten op minuut en de kosten van expeditie);

Bepaalt dat onderhavig vonnis uitvoerbaar is bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borg, uitgenomen wat de kosten betreft en uitgenomen wat de machtiging betreft om het op kosten van verweersters te laten publiceren zoals bepaald werd hierboven.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

21 januari 1965.

Voorzitter: M. S. De Buck van Overstraeten.

Referendaris: M. A. Van Hauwermeiren.

Advocaten: Mrs. J. Van de Velde, M. De Sutter en A. Dieryck.

Faillissement. — Schuldvergelijking. — Effen schuld. — Begrip. — Schuld is effen zodra zij door eenvoudige berekening kan vastgesteld worden.

In zake faillissement kan de schuldvergelijking slechts toegepast worden indien zij gebeurde vóór de datum van het faillissement.

De schuldvergelijking is wél vóór het faillissement een voldongen feit wanneer de schuldvorderingen op die datum vaststaan, eisbaar en vatbaar zijn voor vereffening.

Een schuld is voor vereffening vatbaar zodra zij door een eenvoudige berekening kan vastgesteld worden. Zulks wordt niet verhinderd door vage en onduidelijke betwistingen die worden opgeworpen. De Rechtbank dient na te gaan of de betwisting wel ernstig is of, ten minste, gegrond schijnt.

Faillissement Gebr. Dhooge t./ N.V. Tradax.

Overwegende dat de N.V. Tradax een aangifte van schuldvordering nedergelegd heeft voor een bedrag van 5.922.613 fr.;

Overwegende dat de curatoren besluiten dat die schuldvordering zou moeten verhoogd worden tot het bedrag van 7.409.057 fr.; dat de producente inderdaad uitlegt dat een deel dezer schuld, hetzij 3.597.167 fr. uitgedoofd werd door compensatie, terwijl de curatoren beweren dat er geen compensatie plaats had; dat de producente integendeel verschuldigd blijft tegenover de massa voormeld bedrag, zijnde 3.597.167 fr. en dat de curatoren aldus een vordering indienen van dat bedrag, tegenover de producente;

Overwegende dat het verschil is: ingeval van com-

pensatie moet de producente die som van 3.597.167 fr. niet meer betalen, en blijft zij alleen schuldeiseres voor 3.922.613 fr. — en zal op die som het uitgekeerd procent ontvangen;

— ingeval de compensatie niet kan toegepast worden, moet de producente aan de massa 3.597.167 fr. wel betalen, en zij ontvangt het uitgekeerd dividend op hare totale schuldvordering, hetzij 7.409.057 fr.;

Overwegende dat, zoals reeds gevonnist werd in dergelijke betwistingen betreffende het faillissement Dhooze, de schuldvergelijking slechts kan toegepast worden indien zij gebeurde vóór de datum van het faillissement; dat na deze datum er geen compensatie meer kan ontstaan, luidens art. 444 van de wet op de faillissementen;

Overwegende dat er ook gevonnist werd dat de schuldvergelijking wel vóór de datum van het faillissement een voldongen feit was, wanneer de schuldvorderingen op die datum vaststaan, eisbaar en vatbaar zijn voor vereffening — (dettes certaines, liquides et exigibles);

Overwegende dat er niet kan betwist worden dat de schulden vaststonden en opeisbaar waren;

Overwegende dat er vooreerst dient opgemerkt dat de rechten der partijen voor het geval van niet uitvoering van een contract, beheerd waren door de voorschriften van de « Cattle Food Trade Association » wat niet betwist wordt; dat art. 25 van deze voorwaarden vermeldt: dat ingeval van verbreking van een koopcontract door gebrek aan uitvoering (en die verbreking werd door de curatoren aanvaard) de rekeningen der partijen afgesloten worden « at the market price then current for similar goods — ... and the difference between the contract price and the closing price shall be the measure of damages payable or receivable under this contract »;

Overwegende dat de rechten en schuldvorderingen in zake dus klaar zijn: de producente koopt en verkoopt vismeel;

Wanneer zij nu op 19 juni 1961 bericht ontvangt van de vennootschap Dhooze dat deze verbintenissen niet zal kunnen uitvoeren, stelde producente onmiddellijk een einde aan de bewerkingen en sloot zij de berekeningen af op basis van de bovengemelde voorschriften van de Cattle Food Trade Association, ttz. op basis van de gemiddelde marktprijs op 22 juni 1961, dat op deze datum de compensatie dus vaststond, alsook de bedragen die tot basis genomen worden voor die compensatie (data: 19 juni bericht van de niet-nakoming van het contract — 22 juni: vaststelling der cijfers en compensatie; 29 juni: faillissement: datum na dewelke geen compensatie meer had mogelijk geweest;

Overwegende dat de curatoren thans niet meer betwisten dat de schuld vaststaat en eisbaar is, maar verklaren dat zij niet « effen » was, ttz. vatbaar voor vereffening (liquide) omdat er naderhand nog betwistingen zouden bestaan hebben nopens de juiste bedragen;

Overwegende dat noch na 22 juni, noch na het faillissement grondige of ernstige besprekingen of betwistingen hebben bestaan nopens de cijfers; dat de prijzen op geen enkel ogenblik het voorwerp uitgemaakt hebben van rechtzettingen; dat het niet eens nodig werd geacht deze cijfers door de scheidsrechters waarvan de tussenkomst voorzien was, te doen vaststellen;

Overwegende dat weliswaar de producente op zeker ogenblik haar scheidsrechter heeft bekend gemaakt, zulks ten bewarende titel, ttz. om zich in orde te stellen met art. 28 van de overeenkomst en art. 4d van

de « Rules » - maar dat de scheidsrechters niet « in beweging » werden gesteld; dat er geen eigenlijke « arbitrage » werd opgesteld (dat niet te verwarren is met de compromissoire clause of scheidsrechterlijk beding);

Overwegende dat, moest er zelfs aangenomen worden dat er door de curatoren op zeker ogenblik enkele zinspelingen zouden gedaan geweest zijn, zoals beweerd wordt maar niet bewezen, dan nog moet er aangenomen worden dat een schuld voor vereffening vatbaar is van zodra zij door een eenvoudige berekening kan vastgesteld worden (Cass. 12-5-1960, Pas. I - 1050 - Aubry et Rau VI § 326 2° bl. 340 - De Page III 405 - Baudry - Lacantinerie III nr. 1833 - Kortrijk 13-12-1953 R.W. 53 - 54 blz. 618);

Overwegende dat het natuurlijk niet volstaat dat een schuld betwist worde om te mogen zeggen dat die schuld niet vaststaat of niet « effen » is; dat de partij die erbij belang heeft de schuldvergelijking af te wenen zulks niet kan doen door middel van een onduidelijke betwisting; dat deze laatste « ernstig » zou moeten zijn; dat de Rechtbank in ieder bijzonder geval moet nagaan of de betwisting wel gegrond is of minstens gegrond *schijnt* te zijn (De Page T. 3635 - bl. 571) - zie ook Code Civil annoté - Fuzier - Herman art. 1291 - bl. 699 nr. 37-38-40-47: « Une opinion dominante en doctrine et jurisprudence, considère que la dette facilement et promptement liquidable doit-êre considérée comme dès à présent « liquide » - zie ook Vollmaier: Ned. Burg. recht - De Verbintenissen (1952): « ...dat voor dadelijke vereffeningen vatbaar zijn vorderingen die weliswaar worden ontkend door degene tegenover wie men er beroep op doet, doch waarvan het bestaan en het bedrag op betrekkelijk eenvoudige wijze kunnen worden vastgesteld »;

Om deze redenen,

Alle meerdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende,

Zegt dat de producente zal ingeschreven worden in het gewoon passief van het faillissement van de Ets. Gebr. Dhooze P.V.B.A. te Eeklo voor 2.470.058 fr. + 1.350.840 fr. + 91.500 fr. + 10.207 fr. of 3.922.013 fr.;

Wijst de vordering van de curatoren, strekkende tot het terugbrengen aan de massa van 3.597.167 fr. af als ongegrond;

Laat de kosten ten laste van de massa;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad spijs elk verhaal en zonder borg.

NOOT. —

1. Het is wellicht overbodig eraan te herinneren dat schuldvergelijking alleen plaats heeft tussen twee schulden die beide een geldsom of vervangbare zaken tot voorwerp hebben en die vaststaande en openbaar zijn (art. 1291 B.W.B.).

Een betwiste vordering komt dus niet in aanmerking.

Is daartoe een rechtsgeding vereist dat aanleiding geeft tot vonnis, dan geldt het een rechterlijke compensatie die geen terugwerkende kracht heeft (Rép. pratique D.B. V° Faillite n° 1832 - Fredericq t. VII n° 80).

Maar men moet het begrip van de betwisting beperken tot de grond der zaak nl. het vaststaan en de eisbaarheid van de schuld en niet tot het opmaken van de afrekening, op gevaar het uitlokken van rechtsgedingen aan te moedigen wanneer wat goede wil en ook de bereidheid een boekhoudkundig probleem te on-

derzoeken en op te lossen — tot het opmaken van de rekeningen moet volstaan, zij het desnoods met beroep op een bevoegd boekhouder.

Het vervullen van de voorwaarden door art. 1291 B.W.B. gesteld moet met goede trouw worden toegepast en met gezond verstand beoordeeld.

« Het zou ongewenst zijn indien de eiser in een procedure compensatie zou vrijdelen door de tegenvordering, waarop de gedaagde beroep doet, eenvoudig te ontkennen ». (Asser - Derde Deel I De verbintenissen blz. 459).

Het vonnis van de rechtbank van Koophandel van Gent, dat in kracht van gewijsde is getreden ontwikkelt zeer duidelijk deze rechtsbeginselen, die de rechtbank oordeelkundig toepast op de haar voorgelegde toestand.

Deze kan samengevat worden als volgt: Een Amerikaanse firma had door een reeks opvolgende overeenkomsten aanzienlijke hoeveelheden vismeel en graan aan een Belgische firma verkocht en ook gekocht op termijn. De overeenkomsten lieten toe de kopen en de verkopen te verbreken indien de koper aan zijn schuldeisers voorstellen deed tot gedeeltelijke betaling en de rekeningen af te sluiten aan de marktprijs. Bij ontvangst van de oproeping heeft de Amerikaanse firma terstond de overeenkomsten verbroken, de afrekening opgemaakt aan het gemiddelde van de in Europa geldende marktprijzen en deze onder aangetekende omslag aan de tegenpartij toegestuurd. Negen dagen later werd deze laatste in faillissement verklaard.

Intussen had de schuldvergelijking aldus van rechtswege plaats gehad uit kracht van de wet.

Benevens de rechtsleer en de rechtspraak in het vonnis geciteerd zie, in zelfde zin - Beudant IX n° 1043 - Kluyskens I n° 218 - Mazaud in Rev. Trim. D. civ. 1944 blz 117 - Comm. Brussel 7 januari 1955; J. Comm. Brux. 1955 p. 217 - Revue de Jurisprudence Limpens R.C.J.B. 1961 p. 97 - Refer. Rechtspraak Hoge Raad in Vollmar Loc. cit. blz. 474 (1).

2. Laat ons een ogenblik onderstellen dat deze berekening niet tijdig was gebeurd en dat bijv. de verkoper niet over de organisatie beschikte die hem moest toegelaten hebben onmiddellijk de rekeningen op te maken. De compensatie zou dus in zelfde voorwaarden niet mogelijk zijn geweest. Men mag zich de vraag stellen of zulke tegenstelling in billijkheid wel grond is.

In Belgisch recht geldt inderdad het beginsel dat het vonnis van faillietverklaring elke vorm van compensatie voortaan onmogelijk maakt.

Over de grondslag blijven de meningen nochthans uiteenlopend en de uitleg wordt niet ten volle bevredigend geacht. *Novelles Faillites* n° 1350.

Deze stelregel komt niet voor in een uitdrukkelijke bepaling van de wet, maar wordt gewoonlijk afgeleid van art. 444 van de faillissementwet dat aan de gefaalde het beheer over al zijn goederen onttrekt.

Soms wordt hij opgemaakt als gevolgtrekking uit art. 1298 B.W.B., wat collectieve en globale inbeslagname van het vermogen ten gunste van de schuldeisers (Lacour n° 1723) onderstelt.

Deze opvatting leidde soms tot onaanvaardbare toestanden, wat de rechtspraak ertoe bracht de toepassing ervan te matigen. Bijv. werd de compensatie aanvaard tussen verbintenissen die verknocht zijn of samenhangen als uit dezelfde overeenkomst geboren. (o.m. Cass. 7 november 1935 Pas. 36.1.38 advies Proc. Gener. Le Clercq - Hof Brussel 9 juni 1954 Rev. Faill. 1953-54 p. 352 - Cass. 7 december 1960 - Pas. 62-1-440 - Hof Gent 8 juni 1959 - B. Ass. blz. 653 - Van Ryn - IV n° 2682). Ook anticipeerde men de vervulling van de wettelijke

voorwaarden zoals bijv. in geval faillissementen van wisselagenten (Zie De Page III n° 646).

De Wetgever zag zich verplicht tussen te komen om zeer onbillijke toestanden te voorkomen. Zo voorziet art. 15 van het K.B. nr. 225 van 7 januari 1936 dat de stortingen gedaan in handen van de schuldeisers voor reconstitutie van het met hypotheek ontleend kapitaal, van rechtswege eisbaar worden zodra voor welke reden ook de lening eisbaar wordt, terwijl art. 16 en 17 de terugbetaling ter bevrijding van de schuldenaar in hoofdsom herleiden tot het verschuldigd blijvend saldo, na aftrek van het gereconstitueerd bedrag.

3. Beschouwt men dit probleem in Europees perspectief dan stelt men vast dat compensatie na faillissement vrij algemeen wordt aanvaard.

In Nederland laat art. 53 F.W. toe aan wie zowel schuldeiser is als schuldenaar van de gefailleerde zich op schuldvergelijking te beroepen. Daartoe is enkel vereist dat schuldvordering en schuldplichtigheid beide zijn ontstaan voor de faillietverklaring of voortvloeien uit handelingen voor de faillietverklaring met de gefailleerde verricht.

Als onbillijk wordt het geacht de schuldenaar schuldeiser tot integrale betaling aan de boedel te dwingen terwijl zekerheid bestaat dat de boedel het niet meer kan. Molenaar F. Wet n° 279.

In Duitsland geldt zelfde opvatting. § 53 der Konkursordnung luidt als volgt: « Soweit ein Gläubiger zu einer Aufrechnung befugt ist, braucht er seine Forderung im Konkursverfahren nicht geltend zu machen ».

De schulden en vorderingen op termijn worden ook tot compensatie toegelaten. Wordt slechts voorkomen de compensatie met schulden of vorderingen verworven na faillissement, of zelfs binnen de zes maanden (arg. § 33) die het faillissement voorafgaan, indien hij die verwerft kennis had op dat ogenblik van de staking van betaling (§ 55 Konkursordnung.)

In Zwitserland vindt men zelfde beginsel in art. 43 van de federale wet van 11 april 1889 « Le créancier a le droit de compenser sa créance avec celle que le failli peut avoir contre lui », met zelfde beperkingen als in Duits recht.

Hier wederom tot bescherming van de goede trouw vernietigt art. 288 der zelfde wet alle daden door de debiteur gesteld om zekere schuldeisers met hunne bewuste medewerking te bevoordelen ten nadele van andere.

Ook in Italië waar een faillissementwet (Koninkl. Decreet van 16 maart 1942 art. 56) zelfde beginsel aanvaardt: « I creditori hanno diritto di compensare coi loro debiti verso il fallito i crediti che essi vantano verso lo stesso, ancorché non scaduti prima della dichiarazione di fallimento (1241 c. 1243 cc.) »

Worden vatbaar voor compensatie geacht de vorderingen op termijn, op voorwaarde dat zij niet gedurende het jaar dat de faillissementverklaring voorafgaat werden verkregen bij akte onder levenden.

Tot slot van dit uitstapje in het vergelijkend recht mag wel eraan herinnerd dat deze bredere opvatting ook in eigen bodem wortelt.

In het oude recht van Antwerpen was schuldvergelijking in faillissement toegelaten: « item, alwart sake dat noch de schult noch de wederschult off d'eene van dijen, ten dage van de insolventie niet en ware vervallen, soo heeft de compensatie ingevalle van insolventie evenwel plaatse. » Prausnitz R.c. IV blz 82, Geciteerd door De Grooth-Leiden 1948 blz 116 1).

Ook het klassieke Romeinse recht liet de verrekeningsmogelijkheid toe t.o.v. de « emptor bonorum », welke viel in de bevoegdheid van de rechter (Gaius IV 61.68).

De belgische opvatting die aanleunt bij de franse is dus in tegenstelling met de rechtspraktijk in de andere naburige landen. Eenheid van wetgeving en rechtsbeginselen in de landen van de Euromarkt is een verlangen dat niet onmiddellijk zal in vervulling gaan. Van nu af moet men streven naar harmoniëring. Dit probleem zoals vele andere zal opnieuw zonder vooringenomenheid moeten overwogen om tot eenheid van opvatting te komen.

In het belgisch recht wordt vooral het accent gelegd op het abstract begrip van compensatie ontleed als een dubbele betaling die de andere schuldeisers niet mag schaden terwijl in de germaanse opvatting de gedachte van retentie vooraan treedt.

Laatste gedachtengang leidt o.i. naar de bepaling van art. 1613 B.W.B., waar de verkoper die krediet verleende en aldus schuldeiser is geworden (arg. art. 1138 B.W.B.) aan de koper niet moet leveren dan tegen onmiddellijke betaling of zekerheidstelling.

Het verwantschap van retentierecht met de compensatie is opvallend. Zie Van Ommeslaghe R.C.J.B. 1964 blz. 70 en ref. noot (2).

Het wil ons voorkomen dat de bij ons geldende opvatting een abstracte gelijkheid beoogend, soms tot onaantvaardbare toestanden leidt, en doorgaans door onze burenen niet wordt aanvaard, niet op rotsvaste grond rust.

Terugkerend tot de bronnen, mag eraan worden herinnerd dat het begrip van de wettelijke compensatie is ontleed aan een verkeerde verklaring van de woorden « ipso jure » van de Digeste (Inst. IV 6.30 Girard p. 723 — J. C. Van Oven p. 87). In de leer van Justinianus werd voor de werking van de compensatie als voldoende geacht dat bestaan en omvang van de tegenvordering op niet te ingewikkelde wijze kan worden vastgesteld waarna de rechter de schuldvergelijking moet toepassen.

Verg. mot. Hof Luik 17 dec. 1959 - J. Liège 1959 - 60 p. 677.

Wat er ook van weze zal brede en soepele toepassing van het begrip van de effene schuld reeds bijdragen tot de harmoniëring van het rechtsgevoel in het klein Europa.

A. Dieryck

VREDEGERECHT TE BEVEREN-WAAS

14 december 1965.

Rechter : M. Van Hassel.

Advocaten : Mrs. Joos en G. Deckers.

Burenrecht. — Afstand van hoogstammige bomen tot de scheiding. — Bomen afzonderlijk of als haag. — Onderscheid zonder belang. — Begrip « hoogstammig ». — Criterium. — Voorwaarde voor de vordering tot wegneming. — Schade ? — Niet vereist.

Met betrekking tot de plantafstand is, zodra is vastgesteld dat bomen hoogstammig zijn, van alle belang ontbloeit of zij afzonderlijk staan, zich in een haag bevinden of zelf een haag vormen; de voorgeschreven afstand tot de scheiding der erven dient in alle geval te worden geëerbiedigd.

Het principe dat alleen de « soort » van de boom determinerend is om te bepalen of hij al dan niet hoogstammig is, is niet meer houdbaar. Een aanwijzing moet worden gezocht in de bezorgdheid van de wetgever om de mogelijke lasten (zie dienaangaande nader het vonnis) voor een aangrenzend erf

door het planten van hoogstammige bomen te vermijden. Daar de wetbepalingen een preventief karakter hebben, moet worden nagegaan hoe de last verwekkende eigenschappen van de bomen zullen zijn bij volle wasdom.

De gebuur die wegneming van onregelmatig geplante bomen vordert, put zijn recht uit de wet : hij moet het bestaan van enige schade niet bewijzen.

Vogels t/ Candaele.

Gezien het vonnis dezer Rechtbank dd. 14 januari 1964;

Gezien het proces-verbaal van plaatsschouwing dd. 4 februari 1964;

Gezien het vonnis dezer Rechtbank dd. 1 september 1964 houdend gedeeltelijke beslechting van het geding en aanstelling van een deskundige ter advies betreffend de resterende betwiste punten;

Gezien de neerlegging van het deskundig verslag ter grieffie op 14 juli 1965;

Overwegend dat ingevolge voorgaand vonnis van 1 september 1964, de resterende delen der vordering ertoe strekken verweerder te horen veroordelen :

1° de twee beuken en de reeks coniferen welke zich op minder dan twee meter van de eigendom van aanlegger bevinden, uit te rooien;

2° een bedrag van 2.000 frank te betalen ten titel van schadevergoeding;

A. Betreffend het rooien van beuken.

Overwegende dat aanlegster verzaakt aan dit deel van haar eis en verweerder deze verzaking aanvaardt;

Dat trouwens het recht tot rooiing betreffend deze bomen verjaard blijkt;

B. Betreffende het rooien van coniferen :

Overwegend, dat :

1. uit voormeld proces-verbaal van plaatsschouwing blijkt dat langs een ijzeren hek, welke de scheiding vormt tussen de respectievelijke erven, en op minder dan 50 centimeter ervan een rij coniferen groeit welke iets meer dan twee meter hoogte bereiken;

2. volgens de bevindingen van de deskundige het hier bomen betreft van het species « Thuja occidentalis » en in het bijzonder de kultuurvariëteit ervan genaamd « Pyramidalis Compacta » « synoniemen « Fastigiata » en « Compacta » »;

Deze species in haar natuurlijke vorm en in haar oorsprongsgebied (Noord-Amerika) kan een hoogte bereiken van 20 meter. De variëteit in kwestie kan als alleenstaande plant bij volle ontwikkeling een hoogte bereiken van 10 à 12 meter doch geplant in zeer eng haagverband, zoals inzake (onderlinge afstand ongeveer 25 centimeter), hoogstens 2 à 3 meter;

De te verwachten maximum ontwikkeling van kroon en wortels dient bij gebreke aan voldoende gegevens betreffend deze variëteit afgeleid van de algemene principes zodat rekening gehouden met deze principes toegepast op de bijzondere plantwijze inzake, dient verwacht dat loodrecht op de lengterichting der haag, dus in de richting van het aangrenzend erf, de straal der kroon 75 centimeter, en de straal der wortelvorming een meter zullen bereiken;

Overwegend dat verweerder drie argumenten voorbrengt om tot de verwerping van dit deel van de eis te besluiten :

1. de bomen werden in haagvorm geplant op ongeveer 50 cm. der scheidingslijn en ontsnappen daardoor

aan de rooiingsverplichting, daar zij dienen aangezien te worden als een gewone haag;

2. eiseres kan geen hinder ondervinden door deze manier van planten en heeft geen belang bij de wegruiming;

3. de aanplanting in kwestie bestaat niet uit hoogstammen, omdat de bomen slechts drie meter hoog kunnen groeien en de wortelvorming (een meter) daarenboven niet het erf van aanlegger kan bereiken gezien de aanwezigheid van betonnen platen in de grond;

Overwegende dat zodra wordt vastgesteld dat een boom of bomen hoogstammig zijn het van elk belang ontbloomt is, met betrek op de toegelaten plantafstand, of deze hoogstammen afzonderlijk staan, zich in een haag bevinden of zelf haag vormen. De wettelijke voorgeschreven afstand voor hoogstammen zal in elk geval dienen geëerbiedigd (Rep. Prat. vbo Droit Rural, nr. 267 in fine);

Anderzijds blijkt voldoende uit het proces-verbaal van laatschouwing dat de afstand der aanplanting tot de scheidingslijn (te weten vanaf het middelpunt der stammen) minder dan 50 cm. bedraagt, zoals ten andere voorheen door verweerder toegegeven werd (circa 30 cm.);

Overwegende, dat eiseres haar vordering tot wegruiming uit de wet put zonder dat zij van enig belang moet blijken geven of enige schade dient te bewijzen (De Page, T. VI, 555 in fine; Hilbert, Servitudes Foncières, Livre III, nr. 628 in fine (1948));

Betreffend de invloed van enige «hinder» voor eiseres wordt verder gehandeld;

Overwegend dat ten derde dient nagegaan of bewuste coniferen ja dan neen hoogstammige bomen zijn;

Overwegend dat noch in de wet, noch in de rechtspraak of de rechtsleer enige nauwkeurige en nog minder enige breed aanvaarde omschrijving van een hoogstammige boom wordt verstrekt;

Dat men er wel algemeen akkoord mede gaat dat het een feitelijke kwestie betreft, doch zelfs totaal tegenstrijdige stellingen worden vooropgezet wanneer het er op aankomt te bepalen welke feiten determinerend zijn;

Overwegend dat vooral de oudere auteurs en rechtspraak hellen naar het principe dat enkel de «soort» van de boom dient in aanmerking genomen en het uitzicht (toegelaten ontwikkeling en bepaalde vormgeving door een of ander beperkingsmiddel) geen of hoogstens een zeer gering belang heeft (Laurent, Principes de Droit Civil, T. VIII, nr. 7 (met vermelding rechtspraak van het Franse Cour de Cassation); Grandjean, Droit Rural (1031), nr. 76; Orban, Code Rural Belge (1887), nr. 464; Rép. Prat., vbo cit. nr. 266 met oude rechtspraak; ook dan was er over dit principe reeds ernstige betwisting; Laurent, op. & loc. cit. Arresten der Hoven van Parijs en Amiens);

Anderen (vooral ten dage) menen dat de soort van de boom geen enkele rol speelt, en enkel het uitzicht dient beschouwd (De Page, op cit. nr. 554; Calorin, Les Biens, nr. 351, note 1);

Het tegenovergestelde wordt echter heden eveneens voorgehouden (Kluyskens, Zakenrecht (1946), nr. 348);

Ook tussen oplossingen welke in min of meerdere mate zowel de aard van de boom als het uitzicht (vooral dan in verband met bestaande of te verwachten ontwikkeling van boomkroon en wortels) in aanmerking nemen worden vooropgezet (Hilbert, op. cit. nr. 629);

De Franse rechtspraak en rechtsleer kan nauwelijks in aanmerking komen daar de wetgever hier de moeilijkheid oploste door als hoogstammen te rangschikken bomen en struiken welke de drie meter hoogte over-

schrijden, met nochtans het belangrijke correctief dat deze gewassen niet noodzakelijk dienen gerooid doch mogen worden teruggebracht tot de vermelde hoogte (Code Civil, art. 671 & 172 verv. door wet 20 aug. 1881);

Overwegende dat heden het principe dat alleen de «soort» van de boom determinerend zal zijn ingevolge de enorme ontwikkeling der plantkulturen niet meer houdbaar is. Dat immers deze stelling voor een deel haar oorzaak heeft gevonden in het feit dat voorheen een bepaalde boomsoort vaste karakteristieken vertoonde en de doorgaans overal op gelijkaardige wijze wordt aangeplant, zodat men gemakkelijk kon voorhouden dat b.v. een wilg in alle omstandigheden een hoogstam was (Frasnes, 20 nov. 1933, Les Jura et Immobilia 1936, nr. 727) omdat deze omstandigheden normaal ook steeds dezelfde bleven;

Overwegende dat geen beter voorbeeld van het voorbijgestreefd zijn dezer doctrine kan worden gevonden, dan het deskundig verslag inzake. Daarin wordt niet alleen aangetoond dat van een bepaalde species van coniferen (*Thuja Occidentalis*) normaal 20 meter hoog groeiend, meer dan 50 kultuurvariëteiten in de handel zijn, gaande van dwergplanten (1 à 2 meter) tot boomvormen van 20 meter, maar daarenboven dat één enkele kultuurvariëteit (*Pyramidalis compacta*) bij volle ontwikkeling naargelang de manier van planten zowel een hoogte kan bereiken van 12 meter, een kroonddoorsnede van 3 meter en een totale worteldiameter van 4 meter als een hoogte van nauwelijks 2 meter, 1,5 meter kroonddoorsnede en een worteldiameter van hoogstens 2 meter, met belangrijke verschillen dan nog volgens de richting der wortels;

Overwegend dat de regeling der plantafstanden betreffende de hoogstammigen (artikelen 35 en 36) van het Veldwetboek in vervanging der oude artikelen) haar oorzaak vond en vindt in de bezorgdheid van de wetgever om preventief de mogelijke lasten voor een aangrenzend erf door deze beplanting te vermijden;

dat deze mogelijke lasten door hoogstammige beplanting voor de nabuur vooral kunnen bestaan in :

- a) ongewenste lommer voor eigen beplantingen of ander eigen genot;
- b) kroongroei over de scheidingslijn;
- c) gronduitputting door belangrijke wortelvorming;
- d) hinder door over de scheidingslijn uitschietende wortels en eventuele schade door die wortels aan gewassen, afsluitingen, enz.;

Deze wetsbepalingen hebben een preventief karakter, zij dienen om moeilijkheden te voorkomen vooraleer zij tot stand kunnen komen, wat dan ook de bijzonderste reden is waarom voor de vordering tot rooiing voorzien in artikel 36 van het Veldwetboek geen actuele schade, hinder of belang dient te bestaan;

Overwegende dat men dus om uit te maken of in verband met de toepassing van vermelde artikelen 35 en 36 Veldwetboek, een boom of bomen hoogstammen zijn zal dienen rekening te houden met de lastverwekkende eigenschappen : hoogte, kroonvorming en wortelvorming, welke, bij volle wasdom, zo deze door de aard der aanplanting niet wordt uitgesloten, de boom of bomen zullen vertonen rekening gehouden met hun soort en variëteit, hun plantwijze, opgedrongen ontwikkeling of vormgeving, kortom alle elementen welke enige invloed kunnen hebben op voormelde eigenschappen;

Dat inderdaad niet de plantontwikkeling op het ogenblik der vordering determinerend is maar de normaal te verwachten ontwikkeling bij volle wasdom, ingevolge het preventief karakter der vordering mits rekening te houden met de in voorgaande alinea ver-

melde wasdom beïnvloedende elementen en uitgezonderd nochtans zo de aard der beplanting het verkrijgen van volle wasdom uitsluit wat b.v. het geval is met bomen in boomkwekerijen (cfr. maar op andere gronden: Vredegh, Antoin, P.P. 1897, nr. 313) of aanplantingen van coniferen voor de kerstboomverkoop;

Overwegende dat inzake klaarblijkelijk de volle wasdom der bomen in kwestie wordt beoogd;

Overwegende dat op dat ogenblik de aanplanting volgende kenmerken zal vertonen:

a) twee onafgebroken reeksen bomen (respektievelijk 50 en 80 in getal) geplant op minder dan 50 centimeter der scheidingslijn en tot 3 meter hoog gegroeid;

b) zelfde reeksen aaneengesloten wintervaste kronen met een straal in de richting der scheidingslijn van 75 centimeter;

c) een onafgebroken wortelvorming, met een meter straal, richting naburig erf eventueel min of meer gehinderd door de beweerde aanwezigheid van betonplaten in de grond;

Overwegende dat de te verwachten ontwikkeling der aanplanting aantoonde dat het hier hoogstammige bomen betreft, daar het aanbrengen of het behoud ervan op een afstand van 50 centimeter of minder van de scheidingslijn der erven, aanleiding kan geven tot bepaalde, hierboven beschreven lasten voldoende in omvang, welke laagstammen niet zouden opleveren en welke de nabuur niet gehouden is eventueel te dragen;

Dat in dit geval het feit dat de wet de hoogte der hagen niet beperkt geen invloed zal hebben op de vordering tot vergruizing, zoals hoger aangetoond;

Dat dit deel der vordering aldus rechtmatig voorkomt;

C. Betreffend de gevorderde schadevergoeding:

Overwegende dat op huidig ogenblik geen schade in hoofde van aanlegster is bewezen, zodat de eis daartoe dient afgewezen;

Om deze redenen,

Wijzende op tegenspraak:

Alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpend; Verklaaren de eis ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond;

Veroordelen verweerster om binnen het jaar, na de betekening van onderhavig vonnis, over te gaan tot de verwijdering van beide rijen «coniferen» (*Thuja occidentalis*) aangebracht op minder dan twee meter van de scheidingslijn met het erf van aanlegster.

Machtigen aanlegster van nu af zelf tot de wegruiming over te gaan, kosten ervan invorderbaar op enkel vertoon der kwijtschriften, zo verweerder binnen de gestelde termijn zou hebben nagelaten huidig vonnis uit te voeren;

Ontzeggen het nog resterende meer gevorderde als ongegrond;

Veroordelen verweerster tot 2/3 der kosten van de rechtspleging, inbegrepen deze van het deskundig onderzoek en der betekening van het vonnis en aanlegster tot 1/3; dit alles met uitsluiting der kosten van gedwongen uitvoering, welke, ten laste zullen zijn van de partij tegen wie dient uitgevoerd;

Verklaren uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande elke voorziening en zonder borg alle beschikkingen van dit vonnis, behalve wat de kosten betreft;

KRONIEK VAN EUROPEES RECHT

NIEUWE TIJDSCHRIFTEN VOOR EUROPEES RECHT

I. Cahiers de droit européen

1. Bijna een jaar geleden verscheen het eerste nummer van een Belgisch tijdschrift, uitsluitend gewijd aan het Europees recht. Thans zijn reeds vijf nummers van de «*Cahiers de droit européen*» gepubliceerd, zodat het mogelijk is een eerste balans op te maken en op objectieve gronden dit tijdschrift aan de lezers van het Rechtskundig Weekblad voor te stellen, in zover dit althans nog nodig mocht zijn.

2. *Algemene gegevens.* — De directie van de *Cahiers* wordt waargenomen door Léon Goffin, hoofdredacteur, Marcel Taquet, Roger O. Dalcq en Jean-Victor Louis, redactiesecretaris. De drie eerstgenoemde zijn verbonden aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Katholieke Universiteit te Leuven; laatstgenoemde aan het *Institut d'études européennes* van de Vrije Universiteit te Brussel.

Het «Comité scientifique» telt onder zijn leden o.m. R. Cassin, W. J. Ganshof van der Meersch, Ch. L. Hammes, P. Pescatore, R. Quadri, I. Samkalden, P. H. Teitgen.

Elk nummer van de «*Cahiers*» is op dezelfde leest geschoeid: a) rechtsleer (drie tot vier hoofdartikelen); b) rechtspraak van internationale en nationale rechtscolleges, met commentaar; c) verslagen over congressen en conferenties; d) boekbesprekingen; e) «*Propos*

européens», losse beschouwingen over een aspect van de Europese integratie.

De *Cahiers de droit européen* verschijnen om de twee maanden. Voor de verspreiding zorgt de firma F. Larcier, Brussel; de abonnementsprijs bedraagt 600 B.fr. per jaargang; losse nummers kosten 125 fr.

3. *Jaargang 1965.* — Het eerste nummer van de (halve) jaargang 1965 bevatte, naast een «*éditorial*» en een «*introduction*», als enig hoofdartikel een vrij lange uiteenzetting van F. Dumon, Advocaat-Generaal bij het Belgische Hof van Cassatie, over de invloed van het Europese recht op het recht en de instellingen van de Lid-Staten. De afdeling rechtspraak was volledig gewijd aan prejudiciële beslissingen: Mr. W. Alexander, advocaat te Amsterdam, gaf een beknopt overzicht van recente prejudiciële geschillen; het befaamde Albatros/Sopeco-arrest d.d. 4 februari 1965 van het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen werd besproken door de Fransman Dr. J. Amphoux.

In nummer 2/1965 werden niet minder dan vier hoofdartikelen opgenomen, welke onderwerpen van vrij uiteenlopende aard behandelden: J. Velu (Procureur des Konings te Brussel), *Le bilan politique de la Convention européenne des droits de l'homme*; W. van Gerven (Docent te Leuven), *Droit d'Etablissement*; H. Golsong (Griffier bij het Europese Gerechtshof van de Rechten van de Mens), *Le Conseil de l'Europe et*

la souveraineté nationale; H. Ph. Visser 't Hooft, Quelques aspects des contrats de recherches d'Euratom. Redactiesecretaris J.-V. Louis voorzag de beslissing van het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen in de zaken nrs. 31-64 en 33-64 (prejudiciële vragen m.b.t. art. 52 van verordening nr. 3 van de Raad van de E.E.G. betreffende de sociale zekerheid van migrerende werknemers) van een uitgebreide commentaar.

Het laatste nummer van de jaargang 1965 bood drie hoofdartikels. In een eerste artikel behandelde A. Pépy, Ere-Kamervoorzitter van het Franse Hof van Cassatie en tevens Ere-Hoogleraar aan de Rechtsfaculteit van Grenoble, het instituut van de prejudiciële vragen in het Europese Gemeenschapsrecht. In het tweede artikel onderzocht Professor Léon-Eli Troclet de sociale aspecten van de fusie van de executieven en de gemeenschappen. Vooral merkwaardig was het artikel van M. Waelbroeck, Docent te Brussel, over « La notice d'acte susceptible de recours dans la jurisprudence de la Cour de Justice des Communautés », welke de eerste is van een verder in de *Cahiers* te publiceren reeks studies, waarin de auteur de rechtspraak van het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen m.b.t. de uitoefening van de legaliteitscontrole van de rechtshandelingen van de communautaire instellingen zal analyseren.

In de rechtspraak-kroniek werden de DRU-Blondel beschikking van de E.E.G.-Commissie d.d. 8 juli 1965 (eerste individuele toepassing van art. 85, 3° E.E.G.-Verdrag) en een arrest van het Hof van Beroep te Parijs d.d. 7 juli 1965 (prejudiciële vraag; zaak L.T.M. t/ Maschinenbau Ulm) besproken, respectievelijk door mijzelf en door P.-F. Ryziger, advocaat te Parijs.

4. Jaargang 1966. — Nr. 1/1966 bevat een tweede studie van A. Pépy over prejudiciële vragen, ditmaal meer specifiek over de rol van de nationale rechterlijke instanties t.a.v. de toepassing van art. 177 E.E.G.-Verdrag; verder: C. F. Ophüls (Ere-ambassadeur; Hoogleraar aan de Universiteit te Frankfurt), Les Règlements et les Directives dans les Traités de Rome; Y. van der Mensbrugghe (Lector aan de Kath. Univ. Leuven), La mise en oeuvre des dispositions du traité de la C.E.E. relatives à la libre circulation des marchandises; H. Desmedt (Navorser bij het Institut d'études européennes, Brussel), Les deux directives du Conseil de la C.E.E. concernant la police des étrangers.

Bijzonder belangwekkend in dit nummer is echter de commentaar « Recours en annulation des particuliers » van hoofdredacteur L. Goffin bij het arrest d.d. 8 juli 1965 van het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen in de zaken Toepfer en Getreide-Import Gesellschaft t/ E.E.G.-Commissie, waarin de auteur de ontvankelijkheidsvoorwaarden van een beroep tot nietigverklaring, ingesteld door een particulier (natuurlijk of rechtspersoon), analyseert, inzonderheid de betekenis van de woorden « rechtstreeks en individueel raken » (art. 173 E.E.G.-Verdrag).

In nr. 2/1966 gaat de aandacht vanzelfsprekend in de eerste plaats naar de uitvoerige en grondige bespreking, door Dr. K. Peter Mailänder, advocaat te Stuttgart, van E.E.G.-verordening nr. 19-65, die de mogelijkheid in het leven roept artikel 85, 3° E.E.G.-Verdrag groepsgewijze toe te passen op bepaalde exclusiviteits- en licentieovereenkomsten (zie R.W., 1964-65, 2037-2043). De verdere bijdragen in de rubriek rechtsleer zijn het eerste gedeelte van een overzicht van het E.E.G.-kartelrecht door Jacques Van Damme, Adjunct-Hoogleraar aan het Europa-College te Brugge, en een studie over de prijzencontrole in de E.G.K.S. door

E. Reuter, Directeur bij de Juridische Dienst van de Europese Executieven.

Zeer interessant, inzonderheid voor Belgische lezers, is de bespreking van de zaak welke een zekere Boeckmans, wiens rechten van verdediging ernstig miskend waren geworden bij de behandeling van zijn zaak voor het Hof van Beroep te Brussel, tegen België bij de Europese Commissie van de Rechten van de Mens ahangig gemaakt had en die besloten werd met een minnelijke schikking tussen partijen. P. Mertens, navorsers bij het Instituut voor Sociologie te Brussel, belicht op klare wijze het aspect van de ontvankelijkheid en de minnelijke schikking.

In de afdeling rechtspraak is verder nog opgenomen een korte maar degelijke commentaar bij het arrest d.d. 1 december 1965 van het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen in de zaak nr. 16-65, door C. Tomuschat, assistent aan de Rechtsfaculteit te Heidelberg.

5. *Evaluatie*. — Na een eerder aarzelend begin, is de *Cahiers de droit européen* op korte tijd uitgegroeid tot een tijdschrift met internationale standing. De redactie is erin geslaagd te vermijden dat haar onderneming een louter interne aangelegenheid zou worden. Inderdaad, niet alleen op Belgische auteurs, maar tevens op de medewerking van vooraanstaande Duitse, Nederlandse en Franse specialisten wordt regelmatig beroep gedaan, zodat eenzijdigheid uitgeschakeld wordt en een hoog wetenschappelijk peil bereikt wordt.

Daarenboven wordt gelet op een gelukkige afwisseling in de behandelde thema's, zoals allicht gebleken is uit bovenstaand overzicht van de inhoud van de reeds verschenen nummers.

Wanneer de *Cahiers de droit européen* dan ook aan elk jurist met een meer dan lokale belangstelling kan aanbevolen worden, moge nochtans de wens uitgedrukt worden dat twee minder belangrijke facetten zouden verbeterd worden: 1) de boekbesprekingen, die te beknopt zijn om werkelijke besprekingen te behelzen, maar te lang als eenvoudige boek aankondigingen; 2) de nederlandstalige samenvattingen van de hoofdartikels, welke al te vaak door taalfouten en onjuiste zinswendingen ontsierd worden (vb.: « Het politiek bilan van de operatie is positief, was het alleen maar omdat... »; mecanisme, sisteem; expose; juridictioneel).

II. Revue trimestrielle de droit européen

6. Ongeveer gelijktijdig met de publicatie van het eerste nummer van de *Cahiers de droit européen*, verscheen in Frankrijk het eerste nummer van de *Revue trimestrielle de droit européen*.

Dit tijdschrift staat onder leiding van Roger Houin en Claude Albert Colliard, beiden hoogleraar aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en Economische Wetenschappen van Parijs. Het verschijnt viermaal per jaar; voor België bedraagt de abonnementsprijs 58 fr. per jaargang.

Elk nummer is samengesteld volgens hetzelfde stramen: 1) rechtsleer; 2) « variétés »; 3) kronieken; 4) documenten; 5) bibliografie.

In de rubriek rechtsleer verschenen in 1965 bijdragen van, o.m., L. Cartou, C.-A. Colliard, R. Houin, Y. Loussouarn; op een enkele uitzondering na, zijn alle auteurs van Franse nationaliteit.

Bepaald nuttig is de afdeling « variétés », waarin uittreksels uit de werkzaamheden van het Europees Parlement worden opgenomen, met name uiteenzettingen van leden van de E.E.G.-Commissie (in 1965: Hallstein, Marjolin, von der Groeben) en verslagen namens de commissies van het Europees Parlement (vb.:

het verslag Dehousse over de voorrang van het gemeenschapsrecht boven het nationale recht; het verslag Vals over de financiering van de landbouwpolitiek, de eigen inkomsten van de E.E.G. en de uitbreiding van de bevoegdheden van het Europees Parlement). Aldus maakt het tijdschrift enkele der meest belangrijke documenten van het Europees Parlement toegankelijk voor een ruimer publiek.

In de jaargang 1965 werden in totaal 11 «Chroniques de législation et de jurisprudence» gepubliceerd, welke een overzicht bieden van hetzij de werkzaamheden van één der instellingen van de gemeenschappen gedurende een bepaalde periode, hetzij een gebied van het gemeenschapsrecht (het Europese openbare ambt; mededinging; douaneproblemen; Europees sociaal recht; vervoer; landbouw).

Onder de hoofding «Documents» worden uitspraken van het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen en van nationale rechtscolleges — (op één vonnis na, uitsluitend Franse rechtspraak) — zonder commentaar afgedrukt, alsmede de teksten van zekere rechtsakten van instellingen en gemeenschappen.

De bibliografie omvat hoofdzakelijk een lijst van de bijdragen over Europees recht welke in diverse tijdschriften verschijnen. Volledigheid wordt alleen benaderd voor de Franse tijdschriftartikelen.

7. *Evaluatie.* — Tot vorig jaar bestond in Frankrijk geen tijdschrift voor Europees recht. Weliswaar verscheen — en verschijnt nog — maandelijks de *Revue du Marché Commun*, doch deze publicatie is niet louter juridisch en staat niet steeds op een volgehouden hoog wetenschappelijk peil. De leemte op het gebied van het Europees recht is thans terdege opgevuld door de *Revue trimestrielle de droit européen*, dat ongetwijfeld een goed tijdschrift is. Nochans lijdt de *Revue trimestrielle* aan het euvel dat het al te zeer Frans gericht is, zoals in het bovenstaande overzicht herhaaldelijk tot uiting gekomen is. Al met al dus een goed tijdschrift van Fransen voor Fransen, maar zonder een volledige, werkelijk Europese afwerking.

III. European Transport Law — Droit européen des transports

8. Begin van 1966 werd het eerste nummer gepubliceerd van het veeltalige tijdschrift «Europees Vervoersrecht» dat beoogt het bieden van voorlichting over de wetgeving, de rechtspraak en de economische problemen in de verschillende Europese landen in verband met zee-, lucht- en wegvervoer, alsmede met het vervoer per spoor en over de binnenwateren.

Dit gespecialiseerd tijdschrift valt in de eerste plaats op door de uitzonderlijk fraaie presentatie: glanzende koft, luxe-papier, keurig lettertype, verlucht met foto's van de auteurs en tekeningetjes. Deze weelderigheid uit zich overigens ook in de abonnementsprijs (1750 B.fr. per jaargang).

«European Transport Law» verschijnt zevenmaal per jaar. Redactie en beheer berusten bij R. H. Wijffels,

advocaat te Antwerpen; Prof. J. Vrebos, Secretaris-Generaal van het Ministerie van Verkeerswezen, is directeur van de economische afdeling.

Op dit ogenblik zijn reeds twee nummers verschenen. De rubriek rechtsleer is in deze beide nummers totaal ingenomen door een merkwaardige studie van de Heren I. Debois en R. Baeyens, respectievelijk ambtenaar en juridisch raadgever bij de Hoge Autoriteit van de E.G.K.S., over «Les transports dans la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier». Het artikel wordt vergezeld door een volledige vertaling in het Engels.

In de afdeling rechtspraak werden tot nog toe belangrijke beslissingen van rechtscolleges uit niet minder dan acht landen — (België, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Italië, Nederland, U.S.A. en Verenigd Koninkrijk) — *in extenso* afgedrukt, met een samenvatting in vijf talen (Nederlands, Duits, Engels, Frans, Italiaans).

9. *Evaluatie.* — Tot nog toe ontbrak een dermate gespecialiseerd tijdschrift op het gebied van het Europese transportrecht. M. Wijffels heeft wel begrepen dat zijn onderneming slechts een succes kan worden indien hij resoluut een internationale koers vaart. De reeds verschenen twee nummers duiden erop dat *European Transport Law* aardig op weg is om de volgende passage uit de publiciteitsfolder waar te maken:

«Europees Vervoersrecht is onontbeerlijk voor hoogleraren, magistraten, juristen, economen, advocaten, voor ondernemingen werkzaam op het gebied van het goederenvervoer, verzekeringen en expeditie, voor industriëlen, studenten, kortom voor allen die zich beroepshalve of uit belangstelling bezighouden met de problemen van en rondom het vervoer van goederen.»

Slotbeschouwingen

10. Deze voorstelling van nieuwe tijdschriften mag niet ertoe leiden de bestaande gespecialiseerde tijdschriften op het gebied van het Europese recht uit het oog te doen verliezen.

Bijzondere vermelding verdienen hier het Engels-Nederlandse tijdschrift «Common Market Law Review» en het Nederlands-Belgische tijdschrift «Sociaal-Economische Wetgeving». Beide tijdschriften behoren sinds jaren tot het beste wat op het gebied van het Europese recht verschijnt. Het lijkt dan ook ten enenmale onbegrijpelijk dat het in de Nederlandse taal gestelde *Sociaal-Economische Wetgeving*, dat reeds geruime tijd ook een plaats inruimt voor het nationale Belgische recht, niet meer bekendheid geniet in de Vlaamse rechtswereld.

Alleszins zijn de Benelux-juristen wel sterk bevoorrecht: alhier verschijnen de beste algemene tijdschriften voor Europees recht, zowel in het Nederlands (*Sociaal-Economische Wetgeving*), als in het Frans (*Cahiers de droit européen*) en in het Engels (*Common Market Law Review*).

Louis Paul SUETENS

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

TOEPASSING DER WET VAN 15 JUNI 1935 OP DE VERVLAAMSING VAN HET RECHTSWEZEN

Tussenkomst in de Senaat van Mr. J. L. CUSTERS

Ter gelegenheid van de bespreking der begroting van het Ministerie van Justitie heeft de Heer Senator J.L. Custers, oud-minister, op grond van officiële statistieken de toestand aangeklaagd in verband met de bezetting van de kaders van de magistratuur ten aanzien van de verhouding tussen het aantal houders van een Nederlands respectief Frans diploma van doctor in de rechten.

Onze lezers zullen met belangstelling kennis nemen van de tussenkomst van oud-minister Mr. Custers, die wij hieronder mededelen.

* * *

Een laatste punt waarvoor ik Uwe zeer bijzondere aandacht zou willen vragen geldt één van de aspecten van de toepassing van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Zoals bekend bepaalt artikel 43 van deze wet dat de Magistraten die rechtspreken in het nederlandstalig landsdeel door hun diploma van doctor in de rechten blijk zullen geven van de kennis van het Nederlands;

En op dezelfde wijze zullen de Magistraten uit het franstalig gebied door hun diploma hun kennis van het Frans bewijzen.

De regeling van de taalkennis van de Magistratuur in het arrondissement Brussel maakt het voorwerp uit van een aantal bijzondere beschikkingen waarover ik het zal hebben binnen enkele ogenblikken.

Gezien er echter in 1935 — vijf jaar slechts na de vernederlandsing van het universitair onderwijs — nog geen voldoende aantal doctors in de rechten van het Nederlands taalstelsel beschikbaar waren, heeft de Wetgever onder paragraaf 4 van hetzelfde artikel 43 een «afwijking» voorzien ten voordele van doctors in de rechten «die bewijzen door een examen, dat zij bekwaam zijn de bepalingen der wet op het gebruik der talen in gerechtszaken volledig na te leven».

Ik heb U op het einde van vorig jaar langs het bulletin van vragen en antwoorden een overzicht gevraagd van de huidige bezetting der kaders van de Magistratuur in onze Hoven en Rechtbanken ten aanzien van het taalstelsel van het diploma waarvan die magistraten houder zijn.

Deze statistiek behelst hiernavolgende gegevens :

INDELING VAN DE MAGISTRATUUR volgens het diploma van doctor in de rechten (Toestand einde 1965)

HOVEN

Raadsheren :

	Totaal effektief	Frans diploma	Nederlands diploma
Hof v. Cassatie	23	19	4
Hof v. Beroep Brussel	58	54	4
Hof v. Beroep Gent	26	6	7 + 12 (Nolf-regime)
Hof v. Beroep Luik	30	30	—

Parket :

	Totaal effektief	Frans diploma	Nederlands diploma
Hof v. Cassatie	9	8	1
Hof v. Beroep Brussel	30	27	3
Hof v. Beroep Gent	13	—	11 + 2 (Nolf-regime)
Hof v. Beroep Luik	17	16	1

RECHTBANKEN

Nederlandsprekend landsdeel

Rechters :

	Totaal effektief	Nederlands diploma	Frans diploma + taalex. NI.
Antwerpen	48	30	18
Limburg	11	8	3
Oost-Vlaanderen	39	37	2
West-Vlaanderen	33	21	12
arr. Leuven	8	3	5

Parket :

	Totaal effektief	Nederlands diploma	Frans diploma + taalex. NI.
Antwerpen	30	26	4
Limburg	8	7	1
Oost-Vlaanderen	20	20	—
West-Vlaanderen	16	14	2
arr. Leuven	4	4	—

Referendarissen

+ adj. Referendarissen :

	Totaal effektief	Nederlands diploma	Frans diploma + taalex. NI.
Antwerpen	11	7	4
Limburg	—	—	—
Oost-Vlaanderen	5	1	4
West-Vlaanderen	4	3	1
arr. Leuven	3	2	1

Franssprekend landsdeel

Rechters :

	Totaal effektief	Frans diploma	Nederlands diploma + taalex. Fr.
Hainaut	49	49	—
Liège	44	44	—
Luxembourg	10	10	—
Namur	15	15	—
arr. Nivelles	6	6	—
arr. Brussel	58	50	8

Parket :

	Totaal effektief	Frans diploma	Nederlands diploma + taalex. Fr.
Hainaut	30	30	—
Liège	26	26	—
Luxembourg	5	5	—
Namur	8	8	—
arr. Nivelles	4	4	—
arr. Brussel	44	27	17

Referendarissen

+ adj. Referendarissen :

	Totaal effektief	Frans diploma	Nederlands diploma + taalex. Fr.
Hainaut	3	3	—
Liège	7	7	—

Luxembourg	—	—	—
Namur	1	1	—
arr. Nivelles	—	—	—
arr. Brussel	16	9	7

Wanneer ik nu in het kort deze statistiek ontleed en interpreteer ten aanzien van het stelsel van de wet van 1935 kom ik tot hiernavolgende bevindingen:

1) In het ééntalig franssprekend deel van het land (Waalse provincies en arrondissement Nijvel) zijn *alle* Magistraten van de Rechtbanken van eerste aanleg — zetel en parket — en de referendarissen en adjunct-referendarissen bij de Rechtbanken van koophandel houders van een diploma van doctor in de rechten van het Frans taalstelsel.

Aan het Hof van Beroep te Luik is er één enkel Magistraat van het Parket Generaal die houder is van een nederlandstalig diploma. En dat is dan nog een Magistraat die geroepen is om te zetelen bij de zogenaamde Limburgse Kamers van het Hof die nederlandstalig zijn.

2) Tegenover deze toestand, die volledig conform is met de vereisten van de wet, staat de toestand in het ééntalig nederlandssprekend deel van het land (Vlaamse provincies en arrondissement Leuven), waar er bijna in alle Rechtbanken van eerste aanleg en in de Rechtbanken van koophandel nog heel wat Magistraten voorhanden zijn die houder zijn van een franstalig diploma, doch het zogenaamd taalexamen over de kennis van het Nederlands hebben afgelegd.

3) Dit is meer bepaald ook het geval in het nederlandstalig Hof van Beroep te Gent weliswaar in minder uitgesproken mate en daarbij in aanmerking genomen een groot aantal diploma's van het zgn. Nolf-regime, die zeker niet met een nederlandstalig diploma kunnen gelijkgesteld worden.

4) In het Hof van Cassatie is de toestand bijzonder opvallend, gezien op de 23 Raadsheren er slechts 4 zijn die houder zijn van een nederlandstalig diploma en op de 9 Magistraten van het Parket Generaal slechts één.

5) Wat betreft de rechtscollages van het arrondissement Brussel is de verhouding tussen Magistraten met Nederlands en Frans diploma van doctor in de rechten uitgesproken scheef; vooral bij de zittende Magistratuur.

In het Hof:

	Frans diploma	Nederlands diploma
Raadsheren	54	4
Magistraten Parket	27	3

In de Rechtbank 1e aanleg

Rechtsheren	50	8
Magistraten Parket	27	17

In de Rechtbank van Koophandel

Referendarissen		
+	9	7
adj. Referendarissen		

* * *

Ik meen dat de conclusie die zich bij de ontleding van deze statistiek opdringt de volgende is:

De wanverhouding tussen het aantal Magistraten met Nederlands en Frans diploma is kennelijk te wijten aan een verkeerde interpretatie van art. 43. Zij kan niet anders verklaard worden dan wanneer men aanneemt dat de opeenvolgende Ministers van Justitie

sinds 1935 in hun benoemingspolitiek de «afwijking» van het taalexamen als algemeen geldende regel hebben toegepast en dit in strijd met het *beperkend* karakter dat aan elke afwijking eigen is en in formele tegenpraak met de gebiedende grondregel die het taalstelsel van het diploma als criterium voor de taalkennis van de te benoemen Magistraten oplegt.

Met andere woorden de wet van 1935 werd op dit stuk niet korrekt toegepast en daarvandaan de scheve toestanden, dertig jaar na haar inwerkingtreding.

Het gevolg hiervan is een ergerlijke discriminatie tussen de Nederlandse en de Franse diploma's van doctor in de rechten met een reële devaluering van het Nederlands diploma.

En dat men mij niet zegge dat er niet voldoende houders van Nederlandse diploma's beschikbaar zijn.

Ik heb hier de statistiek over de laatste vijf jaren waaruit blijkt dat er elk jaar rond de 150 Nederlandse diploma's van doctor in de rechten worden afgeleverd.

Hier rijst er dus, buiten de scheve toepassing van de taalwet van 1935 een probleem van sociale rechtvaardigheid ten overstaan van diegenen die sinds 1935 een Nederlands diploma van doctor in de rechten hebben verworven en bijgevolg recht hebben op een volledige en volwaardige erkenning van dit diploma ten aanzien van hun kansen op een benoeming in de Magistratuur.

* * *

Wat nu meer speciaal Brussel betreft moet bovendien onderstreept worden dat de Wetgever van 1935 de kaderbezetting in de Rechtbanken ten aanzien van de talenkennis van de Magistraten uitdrukkelijk bij de wet zelf geregeld heeft.

Art. 43 § 6 bepaalt immers dat de helft van de Rechtsheren, Substituten en Referendarissen moeten bewijzen dat zij Nederlands en Frans kennen; één vierde moet bewijzen dat zij Nederlands of Frans kent doch bovendien een *voldoende* kennis bezit van de andere taal; één vierde mag ééntalig Nederlands of Frans zijn.

Wat is er nu van deze beschikking in de praktijk terecht gekomen? Ziehier de statistiek die de Minister van Justitie mij heeft overgemaakt:

1) Op de 50 *Rechtsheren* met een Frans diploma zijn er 28 die het examen over de *grondige* kennis van het Nederlands hebben afgelegd en 12 over de *voldoende* kennis.

En op de 8 *Rechtsheren* met Nederlands diploma zijn er 7 die het examen over de *grondige* kennis van het Frans hebben afgelegd en geen over de *voldoende* kennis.

2) Op de 27 *Substituten* met Frans diploma zijn er 11 die het examen over de *grondige* kennis van het Nederlands hebben afgelegd en 11 over de *voldoende* kennis.

En op de 17 *Substituten* met Nederlands diploma zijn er 9 die het examen over de *grondige* kennis van het Frans hebben afgelegd en 5 over de *voldoende* kennis.

3) Op de 9 *Referendarissen* met Frans diploma zijn er 4 die het examen over de *grondige* kennis van het Nederlands hebben afgelegd.

En op de 7 *Referendarissen* met Nederlands diploma zijn er 2 die het examen over de *grondige* kennis van het Frans hebben afgelegd.

Wanneer ik deze statistiek ontleed en interpreteer kom ik tot de volgende bevindingen:

1° In het arrondissement Brussel werd de recrutering van de Magistratuur in de Rechtbanken systematisch gedaan bij de houders van een Frans diploma van doctor in de rechten en zulks ten nadele van de houders van een Nederlands diploma.

2° Ten aanzien van de wetbepalingen inzake de kaderbezetting: 1/2 tweetaligen, 1/4 eentaligen met voldoende kennis van de andere taal en 1/4 eentaligen schijnt de toestand *formeel* in orde met de letter van de wet.

Maar de listige wijze waarop zulks gebeurd is kan men enkel maar bestempelen als een gedurfde omzeiling van datgene wat de wetgever van 1935 gewild heeft.

Had men de filosofie en de economie van de taalregeling voor de Brusselse Magistratuur, zoals die door de wetgever van 1935 gewild werd, geëerbiedigd, dan zou men dertig jaar na de inwerkingtreding van de wet in het arrondissement Brussel moeten beschikken over een Magistratuur die, op het stuk van de diploma's, aan de grondige kennis van de andere landstaal en van de voldoende kennis van die taal, een *paritair uitzicht* zou vertonen, in deze zin dat er ongeveer een gelijk aantal houders van een Nederlands en van een Frans diploma zou zijn en dat er ongeveer een evenwichtige verhouding zijn zou tussen de houders van een Nederlands diploma met grondige respectievelijk voldoende kennis van het Frans en tussen de houders van een Frans diploma met grondige respectievelijk voldoende kennis van het Nederlands.

De toestand, zoals hij misgroeit is, is onaanvaardbaar voor de Vlamingen en in hoge mate schadelijk voor de nationale verstandhouding.

Het is de allerhoogste tijd dat het roer resoluut worde omgegooid en dat er een aanvang worde gemaakt met een correcte en loyale toepassing van de taalregeling van de wet van 1935 conform met haar geest en met haar werkelijke bedoelingen.

* * *

Ik zou willen besluiten.

Dit laatste deel van mijn uiteenzetting is allerm minst een kritiek aan Uw adres, Mijnheer de Minister. Die zou op dit ogenblik voorbarig en dus onbillijk zijn.

Mijn tussenkomst is vooral preventief bedoeld om de verdere bestendiging van de gewraakte benoemingspolitiek in de toekomst te voorkomen. Ik doe hiertoe een beroep op Uw zin voor rechtvaardigheid en op Uw verlangen om een eerlijke verstandhouding onder de Belgen op objectieve wijze te bevorderen.

Waar de Regeringsverklaring de toepassing van de bestaande taalwetten uitdrukkelijk heeft vooropgesteld, is het, meen ik, zeker niet te veel gevraagd hierbij met klem te stellen dat deze toepassing op het door mij besproken gebied, voortaan zou gebeuren op correcte en loyale wijze, conform met de werkelijke bedoelingen van de wetgever van 1935.

Ik spreek de hoop uit dat Uw beleidsvoering op dit stuk een definitieve ommekeer in de juiste richting zal tot stand brengen — opdat de vereiste rechttrekking gaandeweg zou gebeuren.

Ik heb trouwens het inzicht een wetsvoorstel bij het Parlement in te dienen met het doel de correcte toepassing van de gezonde beginselen van art. 43 van de wet van 1935, voor de toekomst veilig te stellen.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie: jg. 1966 - nr. 2:
Wetgeving.

Sociaal Economische Wetgeving: jg. 1966 - nr. 2:
Brinkhorst L. J., De Nederlandse rechter en het gemeenschapsrecht.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie: nr. 4902 - jg. 1966:

Rombach J., Het overgangsrecht voor het huwelijks-goederenrecht van boek I nieuw B.W., met onderschrift Mr. D.J. Veegens. — Polak, J.M., Recente wetenswaardigheden.

Advokatenblad: jg. 1966 - nr. 4:

Baron van der Feltz F., Vrijheid van vestiging en dienstverlening: de vrije beroepen. — Wichers Hoeth L., De wijziging van de Advokatenwet. — Vermeulen C.M.G., Jaarvergadering Vlaams Pleitgenootschap te Brussel. — De Savornin Lohman A. F., Opvolging in het vrije beroep.

Journal des Tribunaux: jg. 1966 - nr. 4529:

Cambier C., Editorial. — Hayoit de Termicourt R., Hommage. — Winckelmans, Hommage. — De le Court E., Hommage. — Cornil M., Hommage du barreau. — Straetmans M., Hommage. — Vermeylen P., La réforme judiciaire. — Krings E., Hommage. — Fettweis A., La pensée juridique du bâtonnier Van Reepinghen et le projet de Code judiciaire. — Storme M., In memoriam Charles Van Reepinghen. — Perrot R., Hommage. — Masquelin J., Charles Van Reepinghen au Conseil d'Etat. — Wigny P., Charles Van Reepinghen et le Centre d'études pour la réforme de l'état. — Cambier C., A la mémoire du professeur Charles Van Reepinghen. — Bourdouxhe M., Charles Van Reepinghen à la Libre Académie de Belgique. — Dal J., Charles Van Reepinghen et le Journal des Tribunaux. — Reumont E., Le sage. — Victor R., Hommage. — Theuvenet J., Les jeunes années et quelques souvenirs. — Ganshof van der Meersch W. J., Les vacances studieuses de Charles Van Reepinghen. — Eeckhout J., Grandeur d'un homme. — Risopoulos B. J., L'homme. — Smits R., Charles Van Reepinghen et le souci de la forme. — Mallinger J., D'un rive à l'autre. — Vouin R., A un ami. — La Haye M., Le Rocher. — Notice biographique de Charles Van Reepinghen.

Revue de Droit Pénal et de Criminologie: jg. 1966 - nr. 7:

Tunc A., Un projet de réforme du système légal de l'assurance automobile. — Screvens R., Le nouveau Code pénal suédois.

Revue de Droit intellectuel. L'ingénieur-Conseil: jg. 1965 - nr. 12:

Législation étrangère: Règlement grand-ducal du 9 décembre 1965. — Législation belge: Arrêté royal du 20 décembre 1965 modifiant l'arrêté royal du 24 mai 1854 réglant l'exécution de la loi sur les brevets.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"